

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐλλ. σπουδῶν,
ἀξιοθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ'. Ὀλυμπιάδος,
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

1889

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΚΑΥΚΑΣΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ Τῇ ΟΔῳ ΠΑΡΟΡΘΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄.

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι ρρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ρρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἰσχύοντες. Ἐξουσιοδοτεῖται ὁ Γραφεὶον Διαιτῆς, Ὁδ. Παρθενιαγίου 12.

10 Δεκεμβρίου 1888.

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ

Ὁ κύριος λόγος τῆς πρὸς αὐτὸν ἀντιπαθείας μου ἦτο ὁ ἀπότομος τρόπος, δι' οὗ ἤνοιγε τὴν θύραν μας. Τὸ πλατὺ θυρόφυλλον ἐθλίβετο σπαρακτικῶς ἐπὶ τοῦ θαπέδου, ἐν ᾧ σειόμενος βιαίως ὁ κώδων ἀνέδιδεν ἤχους ὀξεῖς, ὀχληροὺς, ἀνερχομένους νὰ με διακόψωσι μέχρι τοῦ σπουδαστηρίου μου. Ἐκυπτον τότε ἐγὼ ἀπὸ τοῦ παραθύρου πρὸς τὴν αὐλὴν καὶ τὸν ἐβλεπον κάτω με ὄμμα στυγνόν. Ραιβισκελῆς, κεκυρτωμένος ὁ γηραιὸς ὑδροφόρος ἔβαινε κοπιωδῶς, κρατῶν ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸ βαρέλιον διὰ τῆς ἐρυθρᾶς του βεβραγμένης χειρὸς. Προὐχώρει μέχρι τοῦ μυχοῦ κατεβίβαζε τὸ βαρέλιον, ἐξεκένου ἐντὸς τοῦ πίθου τοῦ ὑπὸ τὴν ἀναδενδράδα τὸ ὕδωρ, δι' οὗ ἐποτίζαμεν τὸν κῆπον, ἔσυρε διὰ τῆς κιμωλίας του μίαν γραμμὴν ἀντὶ ἀριθμοῦ ἐπὶ τοῦ παραθυροφύλλου τοῦ μαγειρείου, ἀνελάμβανε τὸ βαρέλιον του καὶ ἐξεκίνηει. Τότε ἀνέκοπτε τὸ στραγγαλιῶδες του βῆμα ὁ χαιρετισμὸς τῆς γηραιᾶς ὑπηρέτριας:

«Καλὴ ἡμέρα, κύρ Πέτρο.»

Φλύαροι καὶ οἱ δύο ἐσταμάτων ἐπ' ὀλίγον συνομιλοῦντες, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐξηκολούθουν περιεργαζόμενος τὸν ὑδροφόρον μου. Πολλὰκις ἐπῆγε τὸ βαρέλιόν του ὄρθιον ἐπὶ τοῦ πλακαστρώτου τῆς αὐλῆς καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ νὰ φλυαρήσῃ ἀνετώτερον. Ἦσαν ἤδη λευκαὶ αἱ τρίχες τοῦ πώγωνος του καὶ ὅσας ἔβλεπον ὑπὸ τὸ μικρὸν αὐτοῦ πιλίδιον, ἐκ μελανοῦ κηρωτοῦ. Ἐφόρει ἐνδυμασίαν ἐκ κυανοῦ ἐντοπίου διμίτου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὤμου ἐν εἶδος σάγματος δερματίνου, καθύγρου καὶ μελανοῦ ὡς τὰ ὑποδήματά του, ἐφ' οὗ ἐστήριζε τὸ βαρέλιον. Ἡ φωνὴ του ἀντήχει βαρεῖα καὶ διακεκομμένη, ὁμοίᾳ περίπου με τὸν κρότον τοῦ ὕδατος, ἐκρέοντος ἀπὸ τοῦ βαρελίου ἐντὸς τοῦ πίθου. Ὅταν ἐφειγεν, ἡ ὑπηρέτρια τὸν ἠκολούθει καὶ ἐκλείεν ὀπισθὲν του τὴν θύραν σιγᾶ, σιγᾶ.

Ἀπὸ ἐτῶν ἡ τακτικὴ αὕτη ἐπαναλαμβάνετο καθ' ἐκάστην δις ἢ τρίς. Ἐν τούτοις ὅσον ἂν

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄. 1888.

ἐξοκειομένην πρὸς τὴν μορφήν καὶ τοὺς τρόπους τοῦ γέροντος ὑδροφόρου, ἦτο ἀδύνατον νὰ ποθεῖται ἀόριστόν τινα ἀντιπάθειαν, ἐμφωλεύσασαν κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν ψυχὴν μου. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο εὐγενέστατος καὶ γλυκὺς ὁ πρὸς ἐμέ χαιρετισμὸς του, ὁσάκις με συνήντα καθ' ὁδόν, ἐδυνάμην δὲ νὰ δικαιολογήσω τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἄνοιγμα τῆς θύρας, σκεπτόμενος ὅτι φορτωμένος ἀνθρώπος δὲν εἴμπορεῖ νὰ κρατηθῇ σταθερῶς, ὥστε νὰ νοιώξῃ σιγᾶ, οὔτε νὰ ἐξέλθῃ ἐλευθέρως χωρὶς νὰ ὀρθανόξῃ. Ἐπειτα δὲν εἶχα θελήσει ποτὲ νὰ ἐξετάσω τὰ κατ' αὐτόν. Ἦξευρα μόνον ὅτι ἦτο ὁ κύρ Πέτρος, ὁ ἕτερος τῶν ὑδροφόρων τῆς γειτονίας, ἀντικαταστήσας παρ' ἡμῖν τὸν κύρ Νικόλαν, ἕνα συμπαθέστατον ἄνθρωπον, εὐμελῆ νέον, καθαρὸν, ἔχοντα μάλιστα ὑπὸ τὰς διαταγὰς του καὶ φορτηγὸν ὄναριον, δι' οὗ μετέφερε δύο συγχρόνως βαρέλια. Τούτον ὅμως ὁ πατήρ μου δὲν ἐχώνευε, χωρὶς νὰ ἐννοῶ ἰατρί, εἰς πρώτην δ' εὐκαιρίαν—ἦτο ποῦ μᾶς ἐλησμόνησε καὶ μᾶς ἄφησεν ἕνα πρῶτ' χωρὶς νερό—ἐφρόντισε νὰ τον ἀντικαταστήσῃ.

«Δὲν μᾶρέσουν τὰ μοῦτρα τοῦ νέου βαρελῶ» τῷ εἶπα τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν μᾶς ἦλθεν ὁ κύρ Πέτρος.

«Καὶ μέγα δὲν μου ἄρεσαν τὰ μοῦτρα τοῦ παλαιοῦ» ἀπήντησεν ὁ πατήρ μου.

Μίαν ἡμέραν προβαίνων ὅλως ἀσκόπως καὶ τυχαίως εἰς τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν παρὰθυρόν μου ἔμαθον δύο συγχρόνως εἰδήσεις, ἀδιαφόρους μὲν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ δυναμένους νὰ κινήσωσι τὴν προσοχήν μου σημαντικῶς. Ἡ μὲν γείτων μ' ἐπληροφόρησεν ὅτι ὁ κύρ Νικόλας—ὁ παλαιὸς ὑδροφόρος, πρὸς ὃν ἀντεπάθει ὁ πατήρ μου—ἀπήγαγε τὴν ὑπηρέτριαν μίᾳς οἰκίας, εἰς τὴν ὑποίκαν ἔφερεν ὕδωρ, κλέψασαν μάλιστα τῇ συστάσει του ὅλα τὰ τιμαλφῇ ἀντικείμενα τῆς κυρίας. Ὁ δὲ ἀδελφός μου, προβάς πλησίον μου τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ νὰκούσῃ καλλίτερον τὰ σκανδαλώδη νέα, μοὶ ὑπέδειξε τὸν υἱὸν τοῦ ἰδιοῦ μας κύρ Πέτρου, διερχόμενον κάτωθεν.

Μπα! εἶχε καὶ υἱὸν ὁ γηραιὸς ὑδροφόρος! Ποτὲ δὲν το ἐσκέφθην, διότι περὶ ἀνθρώπου, τὸν

ὅποιον κανείς ἀποστρέφεται, δὲν εἶν' εὐχολὸν νὰ σκεφθῇ ὅτι εἶνε πατήρ... Παρετήρησα τὸν νεανίαν. Θὰ ἦτο ἕως εἰκοσιτριῶν ἐτῶν, μετρίου ἀναστήματος, φέρων ἀπλῶς ἓνα χιτῶνα ἐκ βοδοχρόου πανίου καὶ μίαν περισκελίδαν ἀναδεδεμένην διὰ πλατείας ἐρυθρᾶς ζώνης. Ββάδιζε μὲ βῆμα τάχυ, μὲ κεκυφίαν κεφαλὴν, κλίνουσαν ἐναλλάξ πρὸς τὸν ἓνα καὶ πρὸς τὸν ἄλλον ὄμιον. Ὅταν ἐφθασεν ὑπὸ τὸ παράθυρόν μας ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ μας ἠτένισεν. Ὅποιον ἀπεχθὲς γαλῶν βλέμμα! ὅποια ἀποτρόπαιος μορφή! υἱὸς ἀντάξιος τοῦ πατρὸς του! Καὶ πρὸς ἐπιματρον νὰ ἁμοιάζῃ πρὸς τίνα;... πρὸς τὸν Βύρωνα! Μάλιστα, ἓνα Βύρωνα χρυδαῖον, κοντόν, ἀκηδῆ. Ὡς τις εἰρωνία ἢ κακντρεχὴς γελοιογραφία ἢ ἀσχημος κεφαλὴ του ὑπενεθύμιζε πολὺ τὴν ἐξαισίαν τοῦ ποιητοῦ κεφαλῆν. Παράδοξος αὐτὴ ἡ ἀσχημία τῶν ἀντιπαθῶν ἀνθρώπων, ἥς ἔχω ἀπαντήσῃ πολλοὺς τύπους νὰ ἁμοιάζωσι πρὸς ὡραίους καὶ τόσον ἀγαπητοὺς!..

Ἐκτοτε ὁ γέρον ὑδροφόρος συνεμερίσθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὴν ἀντιπαθείαν μου. Μεθ' ὅσης δυσκαρτεσίας τὸν ἔβλεπα εἰς τὴν αὐλὴν ἐκκινουντα τὸ βαρέλιόν του καὶ συνομιλοῦντα μετὰ τῆς ὑπηρετρίας, μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μαγαλητέρως συνήντων καθ' ὅδον τὸν υἱόν του, ἀντιπαρρχόμενον μὲ τὸ τάχυ του βῆμα, μὲ ἓνα συριγμόν διαρκῆ καὶ μονότονον καὶ μίαν ἄλυσιν συγκρατοῦσαν δύο κλειδιά, τὴν ὁποίαν περιστρέφε ταχέως διὰ τῆς χειρὸς. Οἱ κρότοι οὗτοι ἀπετέλουν ἓν εἶδος βόμβου, ὡς ὁ τῶν διπτερῶν ἐκείνων ἐντόμων, τὰ ὅποια σικαίνονται τόσον. Πολλὰκις διήρχετο κρατῶν ἐπ' ὤμου, εἰς ἣν θέσιν ἀπέθετεν ὁ πατήρ του τὸ βαρέλιον, ἓν παιδίον — τὸν μικρόν του υἱόν, διότι καὶ ὁ Βαγγέλης ἦτο νυμφευμένος. Ἀλλ' ἡ οὐσιώδης διαφορά ἦτο ὅτι τὸ μὲν βαρέλιον τοῦ κυρ Πέτρου ἐθορύθει μόνον ὅταν ἐξέχυνα τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ πίθου, ἐνφ' ὃ ἐγγονὸς του ἐκλαυθμύριζε διαρκῶς, βᾶλλον κατὰ διαλείμματα καὶ κραυγὰς γοερὰς, ἀναστατούσας ὅλον τὸν δρόμον.

Ἀλλ' ἦλθεν ἡμέρα — μία Δευτέρα — καθ' ἣν ἠνοίχθη σιγὰ, σιγὰ, ὡσεὶ μετὰ διακρίσεως, ἡ θύρα τῆς οἰκίας μας καὶ ἐν ᾧ πάντα ἄλλον ὑψώπτευσαν εἰσπρὸς ἐκτὸς τοῦ ὑδροφόρου, ἤκουσα ἐξαίφνης τὸν πίθον μας ἀντηχοῦντα... Τί συνέβη; Ἡσθάνθη πολλὴν ἐκπλήξιν καὶ ἐκυψα πρὸς τὴν αὐλὴν... Ὁ ὑδροφόρος ἦτο ἄλλος, εἰς νέος εὐκίνητος ἀνευ σάγματος ἐπὶ τοῦ ὤμου, διότι ἐξω τὸν περιέμενε τὸ φορτηγόν του ὀνάριον, καὶ ὁ ὁποῖος ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ σταματήσῃ εἰς συνομιλίαν τὴν ὑπηρετρίαν. Τί ἐγείνεν ὁ κυρ Πέτρος; Πόθεν αὐτὴ ἡ ἀντικατάστασις;

Ὅταν ἠρώτησα διὰ τοῦτο τὴν ὑπηρετρίαν, ἤκουσα πολὺ παράδοξα πράγματα. Αὐτὸς ὁ κυρ Πέτρος μᾶς ἐσύστησε τὸν νέον ὑδροφόρον, διότι ἀπεσύρετο πλέον ὀριστικῶς ἀπὸ σήμερον τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας. Τοιαύτη ἦτο τέλος πάντων ἡ ἀπαίτησις τοῦ υἱοῦ του. Ἦτο γέρον ὁ πατήρ του καὶ εἶχε χρεῖαν ἀναπαύσεως. Αὐτὸς ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐργάζηται καὶ διὰ τοὺς δύο. Ἦρκει μόνον νὰ βλέπῃ τὸν πατέρα του ἡσυχόν, περιποιούμενον μόνον τὸν ἐγγονόν του, χωρὶς νὰ ἦνε ἠναγκασμένος ἀνὰ παραδέρην μὲ τὸ βαρέλι νύχτα μέρα.

Ἡ ὑπηρετρία μ' ἀφῆκεν ἄφωνον, κατὰ πληκτον... Εἶχον πολὺ κακὴν ἰδέαν περὶ αὐτῶν καὶ ἀδίκως ἀντεπαθῶν πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς ἀνθρώπους. Ποτὲ δὲν ἀνελογίσθην τὸν οἰκογενειακὸν τὸν βίον, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἦνε οὕτως ἡρεμὸς καὶ ἀπλὸς καὶ εὐλογημένος, καὶ ἰδοὺ ὅτι ἀποτόμως μοὶ παρίστατο σήμερον ἡ μάλλον ὡραία καὶ ἐκθαμβοῦσα αὐτοῦ ὄψις. Βιβλίον, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἤξιωσα ἀναγνώσεως, μοὶ ἠνείχθη αἴφνης εἰς τὴν λαμπροτέραν παλίδαν. Ὁ γέρον ἀπελάμβανε σήμερον παρὰ τοῦ ἐγγνώμονος υἱοῦ, ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη τῷ ἐπιδαφίλευσεν ἡ στοργή του. Ὡς, πόσω θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς καὶ οἱ δύο! πόσω θελητικὴ ἡμέρα διὰ τὴν οἰκογένειαν ἡ Δευτέρα αὕτη, ἡ πρώτη καθ' ἣν ἀνεπαύετο ὁ κεκοιμηκὼς γέρον καὶ ἀπεδίδετο φιλόστοργος καὶ ἀφωσιωμένος, ὡς τῷ ἀνῆκε, πρὸς τὸν μικρόν του ἐγγονόν!

Καὶ ἦτο ὡραία ἡμέρα, νωχελὴς καὶ θερμὴ ἐν μέσῳ χειμῶνι. Ἐν τῇ μακαρίᾳ του ραστώνῃ, τῇ μετὰ τὸν ἀγῶνα, ὁ κυρ Πέτρος θὰ ἐκάθητο ἐξω εἰς τὸν ἥλιον νὰ θερμάνῃ τὰ γεροντικά του μέλη, καὶ ἐν ᾧ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν θὰ παρηκολούθει τὸν παρὰ τοὺς πόδας του παίζοντα ἐγγονόν, θ' ἀνέπλассε τὸ μέλλον, τὸν βραχὺν ἀκόμη χρόνον τῆς ζωῆς του, ἡσυχόν καὶ ἀμέριμον, ἀνευ τῆς νοσηρᾶς ὑγρασίας, ἀνευ τοῦ ἀπεχθοῦς σάγματος, ἀνευ τοῦ καταθλιπτικοῦ βαρέλιου, ἀνευ τοῦ κατηναγκασμένου στραγγαλιώδους βήματος... Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν εὐτυχίαν ἐδημιούργησεν ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἀσχήμου ἐκείνου Βύρωνα... Ἀ, πόσω κακὸν πράγμα εἶνε ἡ προκατάληψις!

Αἱ σκέψεις αὗται μὲ κατεῖχον καὶ δὲν μὲ ἄφινον ἡσυχόν. Ἠναγκάσθην νὰ ἐνδύθω καὶ νὰ ἐξέλθω, νὰ ἐρωτήσω, νὰ εἶπω, νὰ ἰδῶ, νὰ ἱκανοποιηθῶ.

Διηυθύνθη πρὸς τὸν γειτονικὸν οἰκίσκον τοῦ ὑδροφόρου. Μόλις ἐκαμψα τὴν ὁδόν, καὶ τὸν εἶδον, ὡς τὸν ἀνέπλассα, ἐξω τῆς θύρας του καθήμενον εἰς τὸν ἥλιον. Ἐπὶ τῶν γονάτων του ἀνεπαύετο ὁ μικρὸς μὲ μίαν λευκὴν ποδιάν, χωρὶς νὰ κλαίῃ. Ἦ ἐν τοῦ ὕδατος ἐρυθρὰ χεῖρ τοῦ πάππου ἐφέρετο θωπευτικῶς ἐπὶ τῆς ξανθῆς

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΡΑΝΗΣΟΥ

ΚΑΛΒΟΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου τῶν Ὁδῶν τοῦ ὁ ποιητῆς ἐκρίνε πρίπον νὰ προσαρτήσῃ σημειώσεις διὰ νὰ συμπερίλαβῃ ἐν αὐταῖς τὴν μετρικὴν του. Ἐξ αὐτῶν μαθητῶν ἐστὶν οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθη εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Ὁδῶν συνίστανται ἐκ συνιζήσεων καὶ τόνων, καὶ λέγονται ἐπτασύλλαβοι μὲ πρόσθεσιν σίχου πεντασύλλαβου ὅτι ὁ ποιητῆς διακρίνει τοὺς τόνους εἰς τελικούς, πίπτοντας πάντοτε ἐπὶ τῆς ἑκτῆς συλλαβῆς τοῦ στίχου, εἰς ἀνεμφάτους, ὅτινες δὲν συντρέχουσιν εἰς μελοποιῶν, καὶ εἰς κυρίους τόνους, ὅτινες κατεργάζονται τὸ μέλος καὶ τὸ μέτρον ὅτι εἰς μὲν τοὺς ἐπτασύλλαβους στίχους ἡ θέσις τῶν κυρίων τόνων ποικίλλεται κατ' ὀκτὼ τρόπους καὶ εἰς τοὺς ὀκτασύλλαβους ποικίλλεται κατὰ τρεῖς, καὶ ὅτι μόνον οἱ κύριοι μετὰ τῶν τελικῶν εἶνε οἱ ἀναγκαῖοι τόνοι τοῦ στίχου. Ὁ Κάλβος προτάσσει τῶν Ὁδῶν τοῦ ἐμμετρον πρόλογον, τοῦ ὁποίου ἰδοὺ οἱ πρώτοι στίχοι:

Πολυτέκνου θεὸς ὦ Μνημοσύνης
Θρέμματά περρωτά, χαρὰ τοῦ ἀνθρώπου,
Καὶ τῶν μακάρων Ὀλυμπίων ἀείμνηστα
Κ' εὐτυχὴ δῶρα ἐπὶ τὰ νῦτα ἀκάμαντα
Τῶν Ζεφύρων πετάξατε ταχέως.
Ἐσὼς προσμένει ἡ γῆ μου ἐκεῖ τὰ σφάγια,
Καὶ τ' ἀνῆλθε ἐκεῖ πλουτίζουσι καὶ ἡ σμύρνα
Χιλιὸς ναοὺς τοὺς ἔκτισαν ἀνίκητα
Τῆς ἱερᾶς Ἐλευθερίας τὰ χεῖρα.

Ὁ στίχος τοῦ προλόγου, ὡς βλέπετε, εἶνε ὁ γνωστὸς ἐνδεκασύλλαβος, ὡς μεταχειρίζεται τὸ μέτρον τοῦτο ἐπὶ τὸ ἰταλικώτερον καὶ ὁ Σολωμός, καὶ ὁ Δριμυτικὸς ἐν τῇ Βοσκοπούλᾳ καὶ οἱ πλείστοι τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν μελωδικώτερον καὶ ἡμολώτερον αὐτοῦ. Ὁ Κάλβος εἰσάγει καὶ ἐν αὐτῷ τοὺς καινοὺς μὲν, προφανῶς δὲ ἰταλίζοντας θεοὺς τῆς μετρικῆς του. Τὸν ἐνδεκασύλλαβον στίχον, συνιστάμενον καὶ τοῦτον ἐκ τόνων καὶ συνιζήσεων, διακρίει, ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ διαφορῆς ἐκαστοτε ἐναλλαγῆς τῶν τόνων, εἰς εἰκοσιοκτὼ εἶδη, ποικίλλοντα κατὰ τὰς θέσεις τῆς τομῆς, τῆς ἀναπαύσεως τῆς περιόδου, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μετὰ τὸν τελικόν τόνον συλλαβῶν, τὴν ποσότητά θέσει τῶν μακρῶν ἢ βραχέων, τὴν θέσιν, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποσότητα τῶν συνιζήσεων καὶ τὸν ρυθμὸν τῶν λέξεων. Ἐκ τῶν ἐπισυνημένων τούτων συνάγομεν ὅτι ἀντὶ τῆς σταθερᾶς καὶ μονοτρόπου ἀρμονίας τῆς ἐκ τῶν ἁμοειδῶν καὶ τῶν ἁμοιοκαταληκτῶν στίχων τῶν ἐν χρήσει παρ' ἡμῖν, ὁ Κάλβος καθιερεῖ τὴν ἀναλκτουσαν καὶ πολυτροπὸν ἀρμονίαν τῶν περιόδων,

τοῦ παιδίου κόρης. Καὶ ἐμειδία... Ἄν ἦτο κατηφὴς ὁ γέρον εἰς τὴν αὐτὴν φέρεται, τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀγάπης — διότι ἦτο ὁ κληρὸς τῆς ἡλικίας του καὶ ἐν τῷ παιδίῳ ἐφάναζε καὶ ἐκλαίε πάντοτε, ἐξήτει τὸν πάππον — διότι ἐμάντευεν ὅτι εἰς αὐτὸ ἀνῆκον φυσικῶς αἱ τελευταῖαι τοῦ δυνάμεις...

Πρὶν ἢ πλησιάσω τὸν κυρ Πέτρον, συννητήθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ἐξελθόντος τῆς οἰκίας τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἡ μορφή του δὲν μοὶ ἐφάνη ὅπως ἄλλοτε ἀπεχθὲς καὶ ἡμην διατεθειμένος νὰ τῷ συγχωρήσω τὴν πρὸς τὸν Βύρωνα ἁμοιότητα. Μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ γείτονος τὸν ἐσταμάτησα καὶ τῷ ἀπηύθυνα τὸν λόγον:

«Μπράβο! τὸν ἔβαλες βλέπω σὲ ἀνάπαψι τὸ γέρο... καὶ νὰ σου πῶ ἕκανες πολὺ καλὰ καὶ ἀγία.»

Ἐκολακαυθὴ εἰς τοὺς λόγους τούτους καὶ ἡρυθρίκα μειδιῶν. Ἀλλὰ τί ἦτο ὁ ἰδικὸς μου ἔπαινος ἐνώπιον τῆς γαλήνης, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο βέβαια εἰς τὰ στήθη του ὁ καλὸς υἱός;

«Αἶ, μὰ βέβαια» μοὶ ἀπήντησε στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὸ θαλκτικὸν σύμπλεγμα τοῦ πάππου καὶ τοῦ ἐγγόνου, χρυσοῦν ὑπὸ τὸν ἀφθονον ἥλιον. «Ἀπόμαχος τὸρα πλέον ὁ καυμένος... Καὶ νὰ ἰδῇτε ποῦ εἶδα κ' ἐπαθα ὡς νὰ τον καταφέρω ν' ἀφήσω τὸ βαρέλι. Ἀλλὰ ἔτσι εἴμαστε ἔς τὸν κόσμον. Ἄν δὲν το κάμω τώρα ἐγὼ ποῦ μ'πορῶ καὶ δουλεύω γιὰ ὅλους, πῶς ὕστερ' ἀπὸ χρόνια θὰ κάμῃ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ μένα ἐκεῖνος ὁ μικρός;»

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐξ ὅλων μου τῶν γειτόνων ἀγαπῶ περισσώτερον τὸν ἀπόμαχον ὑδροφόρον καὶ τὸν υἱόν του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ι Σ Ω Σ

Ἐκεῖ 'ς τὰ βᾶθη τοῦρανοῦ φεγγεβολᾷ ἐν ἄστει·
Μ' ἂν εἶνε ἄστειρ ἀληθινὰ κανένας δὲν το ἔρει.
Τὸ φῶς του γιὰ νάρθη 'ς τῇ γῇ καιροῦ καὶ χρόνι τρέχει·
Τὸ φῶς ποῦ εἶχε βλέπομε κι' ὅχι τὸ φῶς ποῦ ἔχει.
Ἰσως τ' ἄστειρ ἐσθυσθῇκεν, ἐσκήρπισεν, ἐχέθη,
Μὰ θὰ περάσουνε καιροὶ κ' ἡ γῆ δὲν θὰ τὸ μάθῃ.

Ἀστειρ τῆς ζωῆς μου εἰς, σὲ βλέπω, σὲ γνωρίζω,
Καὶ τῆς ἀγάπης σου τὸ φῶς 'ς τὴν ὄψι σου ἀντικρίζω.
Κι' ὅμως παῖδες ἔρει ἀνμ' ἀγαπᾷς κ' αὐτὴ τὴν ἰδίαν ὥρα;
Ἰσως σὲ βλέπω, ἐπὶ ἡσυχίᾳ, δὲν βλέπω, ἐπὶ εἰσαί τὸρα·
Ἰσως ἡ πρώτη ἀγάπη σου γιὰ πάντα εἶνε σθεσμένη
Καὶ μόνον τὸ παλὴρ τῆς φῶς ἐμπρὸς μου ἀκόμα μένει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

καυχόμενος ότι οὕτω προσεγγίζει τοὺς ἀρχαίους. Ἀλλ' ὅς ἀκούσωμεν αὐτόν: Ἡ ἀρμονία τῆς περιόδου εἶναι ἀναγκαῖα ὅχι μόνον ὡς ἀποτελεσματικὸν μέρος τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ἀκόμη ὡς μέσον τὸ ὑποῖον μᾶς ἐλευθεροῖ ὑπὸ τὴν βαρβαρότητα τῶν ἡμοιοκαταληξέων, καὶ συνίσταται ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν στίχων, ἐκ τῆς αὐτῶν ποιικιλίας καὶ ἐκ τῆς τομῆς τοῦ μέτρου. Οἱ κανόνες αὐτῆς ὄντες πολλοὶ ἀπὸ πολλοῦς μ' ἀκριβείαν καὶ ἐκτεταμένως ἐξηγημένοι, δὲν ἔχουσιν ὥραν εἰς τὴν σημείωσιν ταύτην. Τὰ ὅσα εἰς αὐτὴν ἀρκετὰ πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας τὰς ὁδὰς μου. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ κρίνω περιττὰ διὰ τοὺς ἀληθεῖς ποιητὰς καὶ περιττότερα διὰ τοὺς ἀντιποιημένους μὲν τῶν Μουσῶν τὴν εὐμένειαν, κατεδικασμένους δὲ ἀπὸ τὴν φύσιν εἰς ἄλλην τινὰ ὑποφρίαν.»

Ἀλλὰ καὶ τὸν δεκαπεντασύλλαβον στίχον, τὸν ὅποιον ἀπεκάλεε « ἡρωϊκόν », διέπλκτεν, ἐφαρμόζων καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς του. Ἀπὸ τὴν συναρμογὴν τῶν διαφόρων ἐπτασύλλαβων, ὁξυτόνων, παροξύτόνων ἢ προπαροξύτόνων, λέγει ἐν τέλει τῶν σημειώσεών του, γίνονται 676 εἶδη ἡρωϊκῶν στίχων, τὰ ὅποια μεταχειρισθέντα μὲν κρίσιν συμπλάττουσι τὴν γνωστὴν εἰς τοὺς παλαιούς μόνον πολύτροπον ἀρμονίαν. Ἀποφεύγοντες οὕτω τὸ μονότονον τῶν κρητικῶν ἐπῶν, μιμούμεθα τὰ κινήματα τῆς ψυχῆς καὶ χαρακτηρίζομεν τὰ ὅσα ἡ φύς καὶ αἱ τοῦ ἀνθρώπου αἰσθησεις ἀπαντῶσιν εἰς τὴν φυσικὴν καὶ τὴν φανταστὴν οἰκουμένην.»

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ποιητής. Ἐγὼ δὲ ἡμολογῶ ἐν εἰλικρινείᾳ — ἂν καὶ ἐκφέρω τὴν ἡμολογίαν μου ὡς ἀπόρριον προσωπικῶν ὁλῶς διαθέσεων, ἄνευ ἀπολύτου πεποιθήσεως ὡς τὸ ἀλάθητον αὐτῶν — ὅτι οἱ ῥυθμοὶ τοῦ Κάλβου ἐξεγείρουσι βαθείως τὴν σκέψιν μου καὶ μοὶ παρέχουσιν αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν ἐκ τῶν σπανιωτέρων. Καὶ τὸ ἡμολογῶ θαρρῶς τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν ἔπαυσα νὰ φρονῶ ὅτι τὸ ἰσχύον παρ' ἡμῖν στιχογραφικὸν σύστημα δύναται ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς πᾶσαν ἀνάγκην τῆς νεωτέρας ἐλληνικῆς ποιήσεως. Ἀλλὰ καὶ δὲν δύναμαι νὰ κρύψω τὴν στενοχωρίαν μου ὅσακις, τυγχάνοντος λόγου περὶ τοῦ Κάλβου, ἀκούω παρ' ἀνθρώπων, ἔχοντων ἀνεπτυγμένον τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ, τοιαύτην περίπου ἀπόφασιν: «Κάλος εἶναι ὁ Κάλβος, ἀλλὰ δὲν μ' ἀρέσει τὸ μέτρον του.» Στενοχωροῦμαι, διότι οὐδὲν σχεδὸν εὗρισκω νὰ ἀπαντήσω: ἡ γνώμη των εἶναι λίαν εὐλογος καὶ πιθανῶς ἀρμόζεται πρὸς τὴν γνώμην ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, εἰς τοῦ ὁποῖου τὰ ὅσα, κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλαχίστην ἐντύπωσιν ἐπροξένησαν οἱ νόμοι τοῦ Κάλβου. Ἀλλὰ σκέπτομαι συγχρόνως ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ περὶπτώσει διὰ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐμπιστευθῶμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ ὅσα

μας, καὶ εἰς μόνον αὐτὰ, δὲν ἀρκεῖ « νὰ μὴ μᾶς ἀρέσῃ τὸ μέτρον του », καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποφαινώμεθα περὶ ἐνὸς ποιητοῦ, ὡς ἀποφαινώμεθα περὶ τῆς τυχοῦσης παιδείας, ἥτις ἐν τῇ ὁδῷ διέρχεται ἐνώπιον ἡμῶν. Ὁ Πυθαγόρας, καθ' ὃ ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, ἀπεδοκίμαζε τὴν διὰ τῆς αἰσθήσεως κρίσιν τῆς μουσικῆς, ἰσχυρίζομενος ὅτι πρέπει νὰ ἀντιλαμβάνωμεθα ταύτης διὰ τοῦ νοῦ. οὐχὶ δὲ διὰ τῆς ἀκοῆς. « Νῶ γὰρ ληπτὴν τὴν ταύτης ἀρετὴν ἔφασκεν εἶναι. » Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀκριβέστερον τὸ ῥυθμικὸν κάλλος τῆς ποιήσεως τοῦ Κάλβου, διὰ νὰ καταστήσωμεν αὐτὸ προσιτὸν εἰς τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν, ἀνάγκη νὰ λησμονήσωμεν πρὸς στιγμὴν τὴν συνήθειαν, καὶ νὰ θέσωμεν ὡς ἐνέργειαν ὀλίγον τι καὶ τὸν νοῦν. Πρέπει πρῶτον νὰ κρίνωμεν καὶ ἔπειτα νὰ ἀποφανθῶμεν, διὰ τὸν λόγον ὅτι καὶ ὁ ποιητὴς διὰ τῆς κρίσεως διεμόρφωσεν οὕτω τὰ μέτρα του, μεταχειρισθεὶς αὐτὰ οὐχὶ μηχανικῶς, ἀλλ' ἐκ φιλοσοφικῆς, ὡς εἰπεῖν, ἀντιλήψεως, ὡς μᾶλλον ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰ βίαια κινήματα τῆς ψυχῆς, πρὸς τῆς ψυχῆς τὰς ἀτάκτους πτήσεις, πρὸς τὸ λυρικὸν ὕφος. Ἐν τῇ πρὸς τὰς Μούσας θαυμασίᾳ ᾠδῇ ὁ ποιητὴς παραβάλλει τὸ μέτρον πρὸς τὸν ὄρνιν τοῦ Διὸς:

Τὰς πτέρυγας ἀπλώνει
Ὡς τ' ὄρνεν τοῦ Διὸς
Καὶ ὑψάνεται τὸ μέτρον
Ὡς τὸν οὐράνιον κῆπον
Τῶν Πιερίδων.

Ἀλλ' οἱ ἄετοί δὲν ἀνίπτανται εἰς τὰ ὕψη ἀπομυμνόμενοι τὴν κίνησιν τοῦ μορμυρίζοντος βυακίου, τὰ βήματα τῶν τετραχάρων, ἢ τοὺς κύκλους τῶν βαλλισμῶν, καθ' ὃν τρόπον περὶ τοῦ κινούνται, βαίνουν καὶ ἀνακυκλῶνται καὶ τὰ ἐν χρήσει μέτρα. Ἰσως ἔχω ἄδικον, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω ὅτι αἱ ᾠδαὶ τοῦ Κάλβου ὅχι μόνον κόσμον ἀψόγου ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ νέον κόσμον ἀρμονίας διήνοιξαν ἐνώπιον ἡμῶν. Ἀναγινώσκων δὲ πρό τινας ἐν τῷ περὶ Ὑφους τοῦ Λογγίνου τίνι τρόπῳ ἀποφαίνεται ὁ μέγας τεχνολόγος περὶ τῶν καλουμένων « ὁμοειδῶν ῥυθμῶν », κατενόησα ἀκοπώτερον διατὶ ὁ Ζαλακώστας κινούμενος ἐκ καλλιτεχνικοῦ ζήλου πρὸς μεταφύτευσιν νέων μέτρων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ποιήσει, ἂν καὶ ἄτολμος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν, ἀποκαλεῖ τὸν ῥυθμὸν τοῦ δεκαπεντασύλλαβου « γραμμάλαν », καὶ ἑλλαχὺ στιγμὰ τίλει ὡς ἀνδρὶ τὸν δεκαεξασύλλαβον στίχον, τὸν τόσῳ προσφιλέως εἰς τοὺς Σούτσους καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν. Οὐδὲν συντελεῖ εἰ τόσον εἰς τὸ νὰ μικροποιῇ τὸ ὕψος ὅσον οἱ ὁμοειδεῖς ῥυθμοί, συνεκπίπτοντες τέλειον εἰς τὸ ὀρχηστικόν, κομποῖ, μικροχαρεῖς, ψυχροὶ καθίσταμενοι διὰ τῆς ὁμο-

ειδίαι. Παρασύρουσι τοὺς ἀκρατοὺς ἀπὸ τῶν πραγμάτων, βιάζουσιν ἐπ' αὐτοὺς τὴν προσοχὴν, δὲν ἐπιβαλλόνται διὰ τοῦ πᾶθους τῶν λόγων, ἀλλὰ διὰ τοῦ ῥυθμοῦ κινεῖσι τοὺς ἀκρατοὺς νὰ προκαποδίσωσι τὰς ἀφελομένας καταλήξεις. Νομίζει τις ὅτι ὁ Λογγίνος ἔχει ὑπ' ὄψιν ῥυθμοὺς καὶ μέτρα τῆς καθ' ἡμᾶς ποιήσεως. Ἀλλὰ τοιαύτας ἐκτιμᾷ, ὡς αἱ ἀνωτέρω καταδεικνυόμεναι, δὲν ὑφίστάμεθα ἐκ τῶν στίχων τοῦ Κάλβου, οὐτινες, ἂν δὲν ἀνακινῶσιν ἀκόπως τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ πλῆττουσιν αὐτήν, εὐρεῖς καὶ ἀνετοί, ἀδέσμευτοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς, ἐξόχως ἐκφραστικοὶ καὶ εὐκρυστοῦντες πρὸς τὸ θέμα ὅπερ ἀναπτύσσουσιν. Ἐνούμενοι ἐν τῷ μέτρῳ, ποικίλλουσιν ἐν τῷ ῥυθμῷ, φέρουσιν ἀμυδρῶς τὴν ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων μουσικῶν συνθέσεων, αἵτινες δὲν κανονίζονται πρὸς χοροὺς καὶ πρὸς ἄσματα, καὶ ἐν τῇ φαινομενικῇ των ἀσυμμετρίᾳ εἶναι διεσκευασμένοι σοφῶς. Ἐκ τούτων οἱ μὲν χωροῦσιν ἡμέρα καὶ σεμνότερον, οἱ δὲ ἐκχύνονται βίαιως, ἀνάγκιστοι ἡρμητικοί, παθητικώτεροι, μέχρις οὗ ἐκπνέουσιν εἰς τὸν ἐν τέλει τῆς στροφῆς πεντασύλλαβον, ὡς τὸ κύμα ἐκπνέει ἐπὶ τῆς ἁκτῆς. Αἱ συνιζήσεις ἀπαλύνουσιν καμπυλοῦσι τοὺς στίχους, προσδίδουσιν εἰς αὐτοὺς τὴν χάριν βαθυκόλπων παρθένων, καὶ ἡ εὐχρος ἐκάστοτε ἐναλλαγὴ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν διφθόγγων — παρὰ τὸ ἀσύνηδες πολλῶν λέξεων καὶ φράσεων — τοὺς ἀπαλάττει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τῶν ἀφορήτων χασμαδιῶν. Καὶ ἐν τῷ διακυκινώμενῳ ῥυθμῷ τοῦ ποιητοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας ᾠδῆς νομίζεις ὅτι ἀποτυπῶνται αὐτὴ ἡ πατρὶς διακυκινώμενη μεταξὺ ἀγωνιῶν καὶ ἐλπίδων, θριάμβων καὶ ἀποθαρρύνσεων.

Ἀλλ' ἀκούω τινὰ λέγοντα: Ἔστω σοφώτατος εἶναι ὁ ῥυθμὸς τῶν Ὡδῶν, ὁ Κάλβος εἶναι ὁ Ἀλλάχ, καὶ σὺ εἶσαι ὁ προφήτης αὐτοῦ. Ἀλλ' ἄνευ τῶν αὐστηρῶς ὁμοειδῶν ῥυθμῶν, ἄνευ τῆς κανονικῆς τομῆς, ἄνευ τῆς ἡμοιοκαταληξίας καὶ τῆς πεφωτισμένης χρήσεως αὐτῆς, τί μένει εἰς τὸν ποιητὴν; Ἡ τέχνη κατὰ μέγα μέρος δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ὑπερνήχους δυσκολιῶν καὶ ὁ ποιητὴς ὡς ὁ γλύπτης δέον νὰ ἐργάζεται ἐπὶ σκληροῦ μαρμάρου, οὐχὶ δ' ἐπὶ εὐπλαστοῦ ἀργίλλου. Ἡ ἐνστάσις μὲ καταλαμβάνει ἀπροσδοκῆτως, καὶ σπεύδω ν' ἀπαντήσω: Ἰσως δὲν ἔχετε ἄδικον, κύριε. Ναί: τὰ μέτρα τοῦ ποιητοῦ μου ἐλευθεριάζουσιν. Ἀλλὰ σημειώσατε καλῶς τοῦτο, Κύριε: τοιαῦτα μέτρα δὲν ἀνέχονται οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὴν μετριότητα, ἀποκαλύπτοντα αὐτὴν ἐν ὅλῃ τῇ τῇ εἰδεχθείᾳ. Τετρίμμενα νοήματα δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὑπὸ καινοφανὴ μορφήν ἐν ῥυθμῷ βαίνοντι φιλοκάλως ἐπὶ τὸ χορευτικώτερον καὶ νὰ θέλωσι περισπῶντα τὴν προσοχὴν διὰ τῆς εὐτυχίας τῶν ὁμοιοκαταληξέων. Ἀλλ' ἐν τῷ ῥυθμῷ τοῦ Κάλβου,

ἐν τῷ ὅποιῳ τὰ νοήματα βλίνουσιν κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν ψυχὴν, ἄνευ τινὸς περισπασμοῦ, εἰμὴ τοῦ ἐκ τῆς γλώσσης ἀλλοκότου — ὅχι πάντοτε — μέτρα καὶ κοινὰ ποιήματα καθίστανται ἀνυπόφορα, χειρότερα καὶ τοῦ χειρότερου πεζοῦ λόγου. Θέλετε νὰ δανεισθῆτε τὰ μέτρα τοῦ Κάλβου; Δανεισθῆτε πρῶτον τὴν ἐμπνευσιν αὐτοῦ, ἂν δύνασθε.

Δ'.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὰ μέτρα, ἀτινα συνιστῶσι τὸν ποιητικὸν λόγον εἶναι καὶ ἡ γλώσσα καὶ τὸ ὕφος, καὶ ἀνάγκη νὰ σταματήσωμεν συντόμως καὶ ἐπ' αὐτῶν. Δὲν προτίθεμαι νὰ πλέξω στεφάνους εἰς τὸν ποιητὴν διὰ τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποῖαν μεταχειρίσθη. «Φύσει πάντα τὰ ἀνθρώπινα ἀπὸ τοῦ χειρόνος αἰ μᾶλλον ἐπιγινώσκεται» καὶ τῶν μὲν ἀμαρτημάτων ἀνεξάλειπτος ἡ μνήμη παραμένει, τῶν καλῶν δὲ ταχέως ἀπορεῖ. Τὸν νόμον ὑπέστη καὶ ὁ Κάλβος, σημειωθεὶς ἐν τῷ νεοελληνικῷ Παρακαστῷ μᾶλλον διὰ τὸ ἀπρόσιτον τῆς γλώσσης ἢ διὰ τὸ ὑπεροχὴν τῆς ποιήσεως. Ἀλλ' εἰς τίνα γλῶσσαν ἔγραψεν; εἰς τὴν καθαρῆς; εἰς τὴν δημοτικὴν; Δύσκολος ἡ ἀπάντησις, καὶ ὅπως ὑπάρχουσιν ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ φιλολογίᾳ ποιηταὶ τοὺς ὁποῖους ἀντιποιοῦνται ἀμφότεροι αἱ μεγάλαὶ φάλαγγες τῶν κλασικῶν καὶ τῶν ρομαντικῶν — σημειῶν ὅτι εἰς οὐδετέρων ἀνήκουσιν — οὕτω δύνανται νὰ διεκδικήσωσι τὴν κυριότητα αὐτοῦ, ἂν μὴ μετ' ἴσης δυναμείας ἐπιχειρημάτων, ἀλλὰ μετὰ λογικῆς βάσεως ἀμφότεροι, καὶ ἡ δημώδης καὶ ἡ καθαρῆς. Ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι ἀμφότεροι, ὡς ὁ φιλόσοφος, στέφουσιν τὸν ποιητὴν διὰ βόθρων, ἀποπέμποντες τῆς πολιτείας των. Ἀκριβῶς εἰπεῖν ὁ Κάλβος δὲν εἶναι χυδαῖστος, οὔτε ὑπαδὸς τοῦ Δούκα, οὔτε ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν ἣν ἐχάραξεν ὁ Κοραῖς. Μᾶλλον δὲ τῶν ποικιλοφύμων σημασιῶν τῶν περὶ γλώσσης ἀρχῶν φαίνεται ἀκολουθεῖν — χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἴσως — τὸν γάλλον Μερσιέ, συγγραφεὶα λεξικοῦ νεολογισμῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀρνύμενον πᾶσαν αὐθεντίαν προκειμένου περὶ γλώσσης καὶ σοβαρῶς ἀποφαινόμενον ὅτι « l'homme pensant ne connaît d'autre autorité que son propre génie »

("Ἐπεται συνέχεια)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Εἰς γυναικεῖον στόμα τὸ Ὅχι εἶναι πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Ναί.

* Ἐθνη χωρὶς παραδόσεις εἶναι δένδρα χωρὶς ρίζας.

* Ἡ ἀδικία εἶναι μήτηρ γόνιμος γεννᾷ τέκνα ἀξία αὐτῆς.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΣΤΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ταρασσύμενος ὑπὸ τῆς κοχλαζούσης ἐν τῇ ψυχῇ του ἀγανακτήσεως, ὁ Γεώργιος ἀνηρέθη βιαίως ἀπὸ τῆς ἑδρας καὶ ἐβάδιζε πυρετωδῶς ἐντὸς τοῦ θαλάμου, τὸ δὲ βῆμά του ἀντήχει ἐν τῇ σιγῇ τῆς ἡρέμου οἰκίας ὡς ζῶσα ἀγρυπνία. Ἐκείνη ἐκοιμᾶτο ἐκεῖ ἐπάνω ἐκοιμᾶτο χάρις εἰς τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἀσυνειδήτου καὶ μὴ ὑποκειμένου εἰς ἐλέγχους χαρακτήρος της. Ἰσως μάλιστα ὠνειρεύετο τὸν Καζαθόννη της! Ὁσάκις ἡ ἰδέα αὕτη ἐπήρχετο εἰς τὸ πνεῦμά του, ὁ Γεώργιος κατελαμβάνετο ὑπὸ ἐξάλλου ἐπιθυμίας ν' ἀνέλθῃ, ν' ἀφηνίση τὸν Ρίσλερ, νὰ τοῦ εἰπῇ τὰ πάντα, ν' ἀπολεσθῇ μετ' αὐτῆς. Ἦτο πολὺ ἡλίθιος ὁ ἀπατῶμενος αὐτὸς σύζυγος! Πῶς δὲν τὴν ἐπετῆρει περισσότερο; Ἦτο ἀρκετὰ εὐεδῆς, πρὸ πάντων δὲ ἀρκετὰ διεφθαρμένη, ὥστε ὥφειλε νὰ λαμβάνῃ προφυλάξεις. Ἐνῶ δὲ ἐδασκανίζετο ἔρμαιον τῶν σκληρῶν αὐτῶν καὶ ἀγόνων μεριμνῶν, ἡ ἀπειλητικὴ κραυγὴ τοῦ κυανοῦ ἀνθρωπίσκου ἀντήχει αἰφνιδίως μετ' αὐτὸν τὸν ἀνέμου, λέγουσα:

« Ἡ λῆξις!.. ἡ λῆξις!.. »

Ὁ ἀτυχὴς! Δὲν τὸ εἶχε σκεφθῇ ἐν τῇ ὀργῇ του. Καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἐβλεπεν ἐπερχόμενον τὸ φοβερόν τέλος τοῦ Ἰανουαρίου. Ὁσάκις, κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ἐρωτικῶν του συνεντεύξεων, ὅτε ὁ λογισμὸς του ἐλεύθερος πρὸς στιγμὴν ἐκ τῆς Σιδωνίας ἐπανήρχετο εἰς τὰς ὑποθέσεις, εἰς τὴν πραγματικότητά του βίου, εἶπε κατ' ἐαυτόν: « Τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶνε ὁ χαλασμός! » Ἄλλ' ὅπως πάντες οἱ ζῶντες τῇ παρακρούσει τῆς μέθης ἐφρόναι ἐξ ἀνανδρίας ὅτι ἦτο πολὺ ἀργὰ καὶ δὲν ἠδύνατο τίποτε νὰ ἐκτασθῇ. Καὶ ἐπέστρεφε ταχύτερος, ἀκμαιότερος εἰς τὸν πονηρὸν δρόμον, διὰ νὰ λησμονήσῃ, διὰ νὰ ζαλισθῇ.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην δὲν ὑπῆρχε πλέον μέσον καγὲν ὅπως ζαλισθῇ. Ἐβλεπε καθ' αὐτὴν τὴν καταστροφὴν του καὶ ἡ ξηρὰ καὶ σοβαρὰ μορφή τοῦ Σιγισμύνδου Πλανῆ ὠρθοῦτο ἐνώπιόν του μετὰ τὰς ἀξέστατα χαρακτηριστικὰς της, ὡς οὐδεμίαν ἐκφράσει ἐμετρίαζε τὴν τραχύτητα, καὶ μετὰ τὸς φαινοὺς γεωμετρικοὺς ὀφθαλμοὺς του, οὗτινες ἀπὸ τινος τὸν κατεδίωκον δι' ἀνηλεοῦς βλέμματος...

Αἱ λοιπὸν, ὅχι! ὅχι, δὲν τὰς εἶχεν αὐτὰς τὰς ἐκατὸν χιλιάδας φράγκων καὶ δὲν ἤξευρε πόθεν νὰ τὰς εὕρῃ. Πρὸ ἐξ μηνῶν, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς καταστρεπτικὰς ἰδιοτροπίας τῆς παλλακῆς

του εἶχε παίξει ἀρκετὰ, εἶχε χάσει ποσὰ κολοσασκία. Εἰς ἐπίματρον ἐπῆλθε καὶ ἡ χρεωκοπία ἐνὸς τραπέζιτου, ἐκ τῆς ὁποίας μόλις διέσωσε ποσὸν εὐτελέστατον. Τίποτε πλέον δὲν τοῦ ἀπέμενεν ἐκτὸς τοῦ ἐργαστασίου, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἦτο εἰς ἐλευθέρην κατάστασιν.

Ποῦ νὰ ὑπάγῃ τώρα; τί νὰ πράξῃ;

Ὅ,τι πρὸ ὀλίγων ὥρῶν ἐφαίνετο αὐτῷ χάρις, ἀνεμοστρόβιλος ἐντὸς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἠδύνατο εὐκρινῶς νὰ ἴδῃ καὶ ἐπλαττεν ἐλπίδας ἐξ αὐτῆς τῆς ἀοριστίας του, ἐπεφαίνετο νῦν αὐτῷ μετὰ φοβερὰς σαφηνίας. Ἐβλεπε χρηματοκιβώτια κενά. Θύρας ἐσφραγισμένας, διαμαρτυρίας, καταστροφὴν. Αὐτὰ ἐβλεπεν ὅπου δὴποτε καὶ ἂν ἐστρέφετο. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ὅλα ταῦτα προστίθετο καὶ ἡ ἀπιστία τῆς Σιδωνίας, ὁ ἀτυχὴς, ἐκφρων, μὴ γινώσκων ποῦ νὰ καταφύγῃ ἐν τῇ μέσῃ τοῦ φοβεροῦ ναυαγίου, ἀφῆκεν αἰφνης κραυγὴν ἐναγώνιον, λυγμὸν, ὡσεὶ ἐπικλήσιν πρὸς ἀγνωστὸν τινα Ἠρόνοιον.

— Γεώργιε, Γεώργιε! ἐγὼ εἰμαι, τί ἔχεις;

Ἡ σύζυγός του ἔστατο ἐνώπιόν του, ἡ σύζυγός του ἦτις νῦν τὸν ἀνέμενε κατὰ πᾶσαν νύκτα, κεραιδοῦσα μετ' ἀγωνίας τὴν ἐκ τῆς λήσχης ἐπιστροφὴν του, διότι ἐξηκολοῦθε νὰ πιστεύῃ ὅτι ἐκεῖ διήρχετο τὰς ἐσπέρας του. Βλέπουσα τὸν σύζυγόν της ἀλλοιοῦμενον, καθιστάμενον ὡς σιμῆραι σκυθρωπότερον, ἡ Κλαίρη ἐφαντάζετο ὅτι τὸν ἐστενοχῶρει ἡ ἄλλειψις σπουδαίου τινὸς χρηματικοῦ ποσοῦ, διότι θὰ εἶχε χάσει εἰς τὸ παιγνίδιον. Τὴν εἶχον εἰδοποιήσῃ ὅτι ἐπαίξει πολὺ, μετ' ὅλην δὲ τὴν ἀδιαφορίαν, ἣν ὁ σύζυγός της ἐδείκνυε πρὸς αὐτήν, ἀνησυχεῖ περὶ αὐτοῦ, ἐπεθύμει νὰ τῇ ἐμπιστευθῇ τὴν θέσιν του νὰ τῇ παρασχῇ τὴν εὐκαιρίαν ὅπως φανῇ γενναία καὶ φιλόστοργος. Τὴν νύκτα ἐκείνην τὸν ἤκουσε περιπατοῦντα λίαν ἀργὰ ἐντὸς τοῦ θαλάμου του. Ἐπειδὴ δὲ τὸ θυγάτριόν της ἔβηκε πολὺ, καὶ ἀπηγεῖτο νὰ τὸ περιποιηθῇ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἐμέριζε τὴν ἀσχολίαν της μεταξὺ τῆς ὁδύνης τοῦ τέκνου καὶ τῆς τοῦ πατρὸς. Διέτελει, τείνουσα τὸ οὖς καὶ ἀκροωμένη πάντα κρότον, ἐν ἀγρυπνίᾳ, ἐκ τῶν φιλοστόργων καὶ θλιβερῶν ἐκείνων ἀγρυπνιῶν, κατ' ὅς αἱ γυναῖκες ἀρύονται ἅπαν αὐτῶν τὸ θάρος ὅπως ὑποφέρωσι τὸ βαρὺ φορτίον τοῦ πολλαπλοῦ των καθήκοντος. Τέλος τὸ παιδίον ἀπεκοιμήθη, ἀκούσασα δὲ τὸν πατέρα θρηνοῦντα ἡ Κλαίρη προσέδραμεν.

« Ὡ! ὅτε τὴν εἶδεν ἐνώπιόν του τὸσον συμπαθῆ, τὸσον συγκεκινημένην, τὸσον ὠραίαν, ὁποία δριμεῖα, ἀλλὰ βραδεία τύψις συνειδότος τὸν ἐκυρίευσεν! Ναι, αὕτη ἦτο, ἡ ἀληθὴς σύντροφος, ἡ φίλη. Πῶς ἠδυνήθη νὰ τὴν ἐγκαταλίπῃ; Ἐπὶ πολὺ ἐθρήνησεν ἐπὶ τοῦ ὄμου της μὴ δυνάμενος νὰ λαλήσῃ. Καὶ ἦτο εὐτύχημα ὅτι δὲν ἐλάλει,

διότι θὰ ἔλεγε τὰ πάντα, τὰ πάντα θὰ ὠμολόγει. Ὁ ἀτυχὴς εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐλαφρωθῇ, ἠσθάνετο πόθον ἀκατανίκητον νὰ κατηγορήσῃ ἑαυτόν, νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, νὰ ἐλαττώσῃ τὸ βάρος τοῦ ἐλέγχου ἐκείνου, ὅστις συνέτριβε τὴν καρδίαν του.

Ἡ σύζυγός του ἀπήλλαξεν αὐτὸν τοῦ κόπου τοῦ νὰ προφέρῃ λέξιν.

— Ἐπαίξεις;.. τὸν ἠρώτησε, δὲν εἶνε ἀλήθεια;.. καὶ ἔχασες πολλὰ, αἱ;

Ὁ Γεώργιος ἐνεύσε καταφατικῶς. Εἶπα, ὅτε ἠδυνήθη νὰ ἐμιλήσῃ ὠμολόγησεν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην ἐκατοντακισχίλιον φράγκων διὰ τὴν μεθεπομένην ἡμέραν καὶ ἡγνῶε πόθεν νὰ τὰ προμηθευθῇ.

Δὲν ἀπέτεινε αὐτῷ οὐδεμίαν ἐπίπληξιν. Ἦτο ἐκ τῶν γυναικῶν αἵτινες ἀπέναντι τῆς συμφορᾶς εὐρισκόμεναι σκέπτονται μόνον πῶς νὰ τὴν ἐπανορθώσωσι χωρὶς ποσῶς νὰ καταδοῇσιν. Μάλιστα ἐνδομύχως ἠυλόγει αὐτὴν τὴν καταστροφὴν ἥτις ἐγένετο ἀφορμὴ συμφιλώσεως καὶ συνήνου ὡς δεσμὸς τὰς κεχωρισμένας πρὸ τῶρου καιροῦ ἀπ' ἀλλήλων δύο ὑπάρξεις. Ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν, κατόπιν δὲ μετ' ἀποφάσεως, ἦν μετὰ πολλοῦ κόπου εἶχε φαίνεται λάβει:

— Δὲν πρέπει ν' ἀπελπιζώμεθα, εἶπεν. Θὰ ὑπάγω αὐρίον εἰς Σαβινὸν διὰ νὰ ζητήσω αὐτὰ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν πάππον.

Ὁ Γεώργιος οὐδέποτε ἤθελε τολμήσει νὰ τῆς ἐμιλήσῃ περὶ τούτου. Οὔτε καὶ τὸ ἐσκέφθη. Ἡ σύζυγός του ἦτο τὸσον ὑπερήφανος καὶ ὁ γέρον Γαρδινὸς τὸσον ἀπηνής! Ἦτο μεγάλη ἡ θυσία εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβάλλετο χάριν αὐτοῦ, ἦτο δαῖγμα περιφανὲς ἀγάπης. Αἰφνιδίως κατελήφθη ὑπὸ τῆς θέσεως τῆς καρδίας, ὑπὸ τῆς φαιδρότητος, ἥτις ἐπέρχεται μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ κινδύνου. Ἡ Κλαίρη ἐφαίνετο αὐτῷ ὡς ὁ ὑπερφυσικὸν ἔχον τὸ χάρισμα τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς εἰρηνεύσεως, ὅπως ἡ ἄλλη, ἥτις εὐρίσκετο ἐκεῖ ἐπάνω, εἶχε τὸ χάρισμα τῆς διακραξέως τοῦ νοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς. Εὐχαρίστως θὰ ἐγονυπέτει ἐμπροσθεν τῆς ὠραίας ἐκείνης μορφῆς, ἣν οἱ συνεστραμμένοι ὡς ἐκ τῆς νυκτὸς βόστρυχοι περιέβαλλον ὡσεὶ διὰ κυανίζοντος φωτεινοῦ κύκλου καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ αὐστηρότης τῶν χαρακτηριστικῶν συνεκέραννυτο ὑπὸ θαυμαστῆς ἐκφράσεως φιλοστοργίας.

— Κλαίρη, Κλαίρη... πόσον εἶσαι ἀγαθὴ!

Ἡ Κλαίρη χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ὠδήγησεν αὐτὸν πρὸς τὸ λίκνον τοῦ τέκνου των.

— Φίλησέ το!.. εἶπεν αὐτῷ ἡρέμα.

Καθὼς δὲ ἦσαν ἐκεῖ ἀμφοτέραι πλησίον ἀλλήλων, ἀφανεῖς σχεδὸν ἐντὸς τῶν πέπλων τῶν παραπετασμάτων, κύπτοντες ἀνωθεν τοῦ στόματος τοῦ παιδίου, οὗτινος ἡ ἀναπνοὴ εἶχε μὲν καταυασθῇ ὡς οὖν, ἀλλ' ἦτο ἀκόμη ἀσθμαί-

νοσα ἐξ αἰτίας τῶν τινάγμων τοῦ βηχός, ὁ Γεώργιος ἐφοβήθη μὴ ἐξυπνήσῃ τὸ θυγάτριόν του καὶ ἠσπάζθη περιπαλῶς τὴν μητέρα.

Ἦτο τοῦτο ἀναντιρρήτως τὸ πρῶτον τοιοῦτου εἶδους ἀποτέλεσμα ὑπερπάρῃ καὶ ποτε ἡ ἐν οἰκίᾳ τινὶ ἐμφάνισις τοῦ κυανοῦ ἀνθρωπίσκου. Συνήθως πανταχοῦ ὁπόθεν διαβαίνει ὁ ἀπαίσιος νέανος χωρίζει τὰς χεῖρας καὶ τὰς καρδίας, ἀποτρέπει τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῶν προσφιλεστάτων αὐτοῦ ἀσχολιῶν παρὰ τῶν αὐτῷ διὰ μυρίων ἀνησυχιῶν αἰτίνες ἀφυπνίζονται ἐκ τοῦ κρότου τῆς ἀλυσίδος του καὶ ἐκ τῆς ἀπαισίας ἀνωθεν τῆς στήθης κραυγῆς του:

« Ἡ λῆξις!.. ἡ λῆξις!.. »

Β'.

Ἀποκαλύψεις.

« Μπα!.. νὰ ὁ Σιγισμύνδος!.. Καλῶς τὸν μπάμπη Σιγισμύνδον!.. πῶς ἔχεις;.. Καὶ αἱ ἐργασίαι; πῶς πηγαίνουν εἰς τὸ κατὰστημά σας; »

Ὁ γηραιὸς ταμίας ἐμεῖδεν μετὰ ἡθος καλοκάγαθον, διακρίβων χειρᾶς μετὰ τοῦ προίσταμένου, τῆς συζύγου του, τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ περιφώνων, ἐνῶ ὠμίλει, τὸ βλέμμα πέριξ αὐτοῦ. Εὐρίσκειτο εἰς τὸ ἐργαστάσιον χρωματιστοῦ χάρτου ἐν τῷ προαετίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, τὸ ἀνῆκον εἰς τοὺς Προσασῶν, ὧν ὁ συναγωνισμὸς ἤρχισε νὰ γίνηται ἐπίφοβος. Οἱ πρῶτον αὐτοὶ ὑπάλληλοι τοῦ οἴκου Φρομῶν ἰδρύσαντες κατὰστημα δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμόν, εἶχον ἀρχίσει ἐκ λίαν μικρῶν ἀπαρχῶν, ἀλλὰ βαθμηδὸν κατήντησαν ν' ἀποκτήσωσι καλὴν θέσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ὁ θεὸς Φρομῶν τοὺς ὑπεστήριξεν ἐπὶ πολὺ διὰ τῆς πίστεώς του καὶ τῶν χρημάτων του· τούτου ἕνεκα αἱ μεταξὺ τῶν δύο οἰκῶν σχέσεις ἦσαν φιλικαί, ἀπέμενε δὲ μετὰ τῶν καὶ εἰς ἐκκενρὴς λογαριασμὸς ἐκ δέκα ἢ δεκαπέντε χιλιάδων φράγκων, τὸν ὁποῖον παρημέλησαν νὰ κανονίσωσιν δριστηκῶς, διότι ἐγίνωσκον ὅτι ὁσάκις εἶχον δοσοληψίας μετὰ τοὺς Προσασῶν, τὰ χρήματα ἦσαν ἀσφαλῆ.

Ἡ ὄψις τοῦ ἐργαστασίου ἦτο πράγματι ἐνθαρρυντικὴ. Αἱ καπνοδόχοι ἐξηρεύοντο ἀγερώχως τὸν καπνὸν των, αἱ δὲ αἰθουσαι τῆς ἐργασίας ἦσαν πλήρεις. Τὰ κτίρια ἦσαν καλῶς διασκευασμένα, τὰ ὑαλώματα τῶν παραθύρων καθαρά. Τὰ πάντα ἐμαρτύρουν δράσιν, εὐθυμίαν, πειθαρχίαν, ὁποῖον δὲ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ταμείου ἡ σύζυγος ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν, ἀπλούστατα ἐνδεδυμένη, μετὰ τὴν κόμην λεῖαν, μετὰ ἡθος ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ νεαροῦ προσώπου της, ἐκάθητο προσεκτικὴ καὶ ἀφωσιωμένη εἰς μακρὰν σειρὰν ἀριθμῶν.

Ἐνδομύχως ὁ γηραιὸς Σιγισμύνδος ἀνελογίζετο πικρῶς τὴν ὑπάρχουσαν διαφορὰν μετὰ τὸ τοῦ οἴκου Φρομῶν, τοῦ τῶσον πλουσίου ἄλλοτε,

ἀποζώντος δὲ νῦν ἐκ μόνης τῆς παλαιᾶς του φήμης καὶ τῆς προέουσας ὁλονὲν εὐημερίας τῆς ὑπ' ὄψιν του ἐπιχειρήσεως. Τὸ ἐξερευνητικὸν βλέμμα του εἰσέδωκε καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας γωνίας, ἀναζητοῦν τὴν ἑλλειψιν, σημειῖόν τι τρωτὸν ὅπως τὸ κατακρίνη, ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν εὗρισκεν, ἡσχαλλεν, ἐθλίβετο καὶ τὸ μαιδιάμα του καθίστατο ἐπιπλάστον, τεταραγμένον.

Τὸν ἐτάρασαν ἰδίως ὁ τρόπος ὃν ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃ ὅπως ζητήσῃ τὰ χρήματα τῶν προϊσταμένων του, χωρὶς ν' ἀφῇσιν νὰ φανῇ ἡ στενοχωρία τοῦ ταμείου του. Ὁ δυστυχὴς προσεποιεῖτο ἦθος εὐχαρί, ἀφροντι, τὸ ὁποῖον πράγματι ἐνεποιεῖ λυπηρὴ... Αἱ ὑποθέσεις ἐπήγαγιναν καλὰ... πολὺ καλὰ... Διέβαιναν ἀπὸ τὴν συνοικίαν τυχαίως καὶ ἐσυλλογίσθη νὰ ἐμβῇ μέσα... Ἦτο φυσικόν, αἱ; Πάντοτε κανεὶς ἀγαπᾷ νὰ βλέπῃ τοὺς παλαιούς συντρόφους...

Πλὴν τὰ προσιμα ταῦτα, οἱ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπομακρυσμένοι οὗτοι ἐλιγμοὶ δὲν τὸν ἤγον ἐκεῖ ὅπου αὐτὸς ἐπόθει· ἀπεναντίας τὸν ἀπεμάκρυνον ἐκ τῆς ιδέας του, ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἔβλεπεν ἥδη ἐκπληξιν εἰς τὰ ὅμματα τῶν ἀκρωμένων αὐτοῦ· διὸ ἀπεπληνῆθη ἐντελῶς, ἐτραύλισεν, ἔχασε τὰ λόγια του καὶ ὡς τελευταῖον καταφύγιον ἔλαβε τὸν πῖλόν του καὶ προσεποιήθη ὅτι ἐξέρχεται. Παρὰ τὴν θύραν δῆθεν αἰφνης ἐνεθυμήθη κατὰ.

— «Α, ναί, ἀλήθεια!.. ἀφοῦ τόσον καὶ τόσον εἰμ' ἐδῶ!»

Καὶ ἐκάμνε τοὺς ὀφθαλμούς με μορφασμὸν τινα τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε πονηρὸν καὶ ὅστις πράγματι ἦτο θλιβερός.

— Ἀφοῦ εἴμεθα ἐδῶ τώρα, ἄς ἐξοφλήσωμεν καὶ ἐκείνον τὸν παλαιὸν μας λογαριασμόν.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ καὶ ἡ καθήμενη παρὰ τὸ λογιστήριον γυνὴ προσέβλεψαν ἀλλήλους πρὸς στήμνην χωρὶς νὰ ἐννοώσιν.

— Λογαριασμόν;.. Τί λογαριασμόν;

Εἶτα καὶ οἱ τρεῖς ταυτόχρονα ἤρχισαν νὰ γελῶσιν ἐκ καρδίας ὡς νὰ εἶπεν ἀστείότητά τινα, ὅπως οὖν βαρεῖαν, ὁ γηραιὸς ταμίας. Τὸν διάβωλον τὸν μπάριμπα Πλανῆν! Διότι ἐγέλα καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐγέλα δὲ γέρον! Ἐγέλα χωρὶς νὰ ἔχῃ καθόλου ὀρεξιν, μιμούμενος τοὺς ἄλλους.

Τέλος ἐπῆλθεν ἡ ἐξήγησις. Ὁ Φρομὼν εἶχε μεταβῇ ὁ ἴδιος πρὸ ἑξ μηνῶν καὶ παρέλαβε τὰ εἰς χεῖράς ταν ὑπολειπόμενα χρήματα.

Ὁ Σιγισμὸνδὸς ᾔσθθη ὅτι ἐκλονίζετο· ἔσχεν ἐν τούτοις τὸ θάρρος ν' ἀπαντήσῃ:

— Ἀλήθεια!.. καλὰ λέγετε! Τὰ ἐξέγασα.

«Αἱ ὁ Σιγισμὸνδὸς Πλανῆς χωρὶς ἄλλο ἐγέλασε πολὺ. Παρήκμασα, παιδιά μου, παρήκμασα!..

Καὶ ὁ ἀξιώλογος ἀνὴρ ἀπῆλθεν ἀπομάσσων τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν οἷς ἔστιλβον ἀκόμη δάκρυα

παχέα, λείψανα τῶν πρὸ μικροῦ παιδῶν γελῶν του. Ὅπισθεν του οἱ νέοι προσέβλεπον ἀλλήλους σείοντες τὰς κεφαλὰς. Εἶχον ἐννοήσει.

Τόσον σφοδρὰ ἦτο ἡ ζάλη ἣν ἐκ τοῦ τραύματος ὑπέστη ὁ ταμίας, ὥστε ἀφοῦ ἐξῆλθεν ἡναγκάσθη νὰ καθήσῃ ἐφ' ἐνὸς θρανίου. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ αἰτία δι' ἣν ὁ Γεώργιος δὲν ἐλάμβανε πλέον χρήματα ἐκ τοῦ ταμείου! Τὰ ἐσύναζε μόνος του. Ὅτι συνέβη με τοὺς Πισσοκιστῶν θὰ συνέβη καὶ εἰς ἄλλα τὰ ἄλλα μέρη. Ὄστε ἦτο περιττὸν νὰ ἐκτεθῇ εἰς νέους ἐξευτελισμούς. Ναί! πλὴν ἡ λήξις, ἡ λήξις!.. Καὶ ἐκ τῆς ιδέας ταύτης ἀνέκτισε νέας δυνάμεις. Ἀπέμαζε τὸ πλῆρες ἰδρωτὸς μέτωπόν του καὶ ἐπανελάβε τὴν πορείαν του ὅπως ἀποπειραθῇ νέον διχθημα πρὸς τινὲς τῶν πελατῶν τοῦ καταστήματος διακρίνοντι ἐν τῷ προαστείῳ. Τὴν φορὰν ταύτην ἔλαβε τὰς δεούσας προφυλάξεις καὶ χωρὶς κἄν νὰ εἰσέλθῃ, ἀπὸ τῆς θύρας ἐκράζε πρὸς τὸν ταμίαν:

— Καλημέρα, μπάριμπα τάδε!.. Μίαν πληροφορίαν δόσε μου, σὲ παρακαλῶ...

Καὶ ἐκράτει τὴν θύραν ἡμίλειστον, με τὴν χεῖρα σπασμωδικῶς ἀποτεθεῖσαν ἐπὶ τοῦ στοφῆως.

— Ποίαν ἐποχὴν ἐξωφλήσαμεν τὸν τελευταῖόν μας λογαριασμόν; ἐλησμόνησα νὰ τὸν ἐγγράψω.

«ὦ! εἶχεν ἐξοφληθῇ πρὸ πολλοῦ, πρὸ πολλοῦ ὁ λογαριασμός. Ἡ ἀπόδειξις τοῦ Φρομὼν ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου. Εἶχον παρέλθῃ ἤδη πέντε μῆνες.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη μετὰ σπουδῆς.

Εἶχον ἤδη δύο δείγματα. Πραφανῶς τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε πανταχοῦ.

«Α, κύριε Γεώργιε... κύριε Γεώργιε!..» ἐφίθυρσεν ὁ ταλαιπώρος Σιγισμὸνδός, ἐνὸς δὲ ἐξηκολούθει τὴν περιουσίαν του κεκυφώς, με τοὺς πόδας τρέμοντας, ἡ ἄμαξα τῆς κυρίας Φρομὼν διῆλθεν λίαν ἐγγυθεν αὐτοῦ διευθυνημένη πρὸς τὸν σταθμὸν τῆς Ὀρλεάνης· ἀλλ' ἡ Κλαίρη δὲν εἶδε τὸν γηραιὸν Πλανῆν, ὅπως πρὸ ὀλίγου ἐξερχομένη ἐκ τῆς κατοικίας της δὲν εἶδε τὴν μεδιγνύσαν τοῦ κυρίου Σέβη καὶ τὸν ὑψηλὸν πῖλον τοῦ ἐνδόξου Δελομπέλ, ἀμφοτέρων μαρτύρων ἐπίσης τῆς λήξεως, οἵτινες ἐκαμπτον ἐξ ἀντιθέτου διευθύνσεως τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ τῶν Καλογοραίων ἀποβλήποντες ἀμφοτέροι εἰς τὸ ἐργαστάσιον καὶ εἰς τὸ βαλάντιον τοῦ Πίσλερ.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ λίαν ἀπνησυχολημένη ἐκ τοῦ διαβήματος ὅπερ ἐμελλε νὰ ἐπιχειρήσῃ δὲν προσεῖχεν εἰς τὴν ὁδόν.

Συλλογισθῆτε κορμάτι!.. Ἦτο φοβερόν. Νὰ ὑπάγῃ νὰ ζητήσῃ ἐκατὸν χιλιάδας φράγκων ἀπὸ τὸν Γαρδινὰ, ἀπὸ ἀνθρώπου ὅστις ἐκαυχάτο ὅτι οὐδέποτε εἶχε δανεισθῇ ἢ δανείσει ἕνα ὀβολὸν κατ' ὄλον αὐτοῦ τὸν βίον, ὅστις διηγείτο συχνότατα ὅτι μίαν καὶ μόνην φορὰν ὑποχρεώθει νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ πατρὸς του τεσσαρά-

κοντα φράγκα ὅπως ἀγοράσῃ ἀναξυρίδα, ἀπιδώσει τὰ τεσσαράκοντα αὐτὰ φράγκα κατὰ μισθὸς δόσεις. Πρὸς πάντας, καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ τέκνα του, ὁ γέρον Γαρδινὰς ἐκκολούθει τὰς παραδόσεις τῆς πλεονεξίας, ἃς ἡ γῆ, ἡ σκληρὰ καὶ πολλὰκις ἀχάριστος πρὸς τοὺς καλλιερχοῦντας αὐτὴν γῆ φάνεται ἐμπνέουσα πρὸς πάντας τοὺς χωρικοὺς. Ἐκ τῆς κολασσάρας περιουσίας του ἐνόει νὰ μὴ περιέλθῃ τὸ παρμικρὸν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ἐνόστου αὐτοῦ ἐξῆ.

— Ὅα εὗρουν τ' ἀγαθὰ μου ἀφοῦ ἀποθάνω, ἔλεγε συχνάκις.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἀναχωρῶν ἐνύμφευσεν τὴν θυγατέρα του, τὴν κυρίαν Φρομὼν, μητέρα τῆς Κλαίρης ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προικῆς, βραδυτέρον δὲ οὐδέποτε ἐσυγχώρησε τὸν γαμβρὸν του ὁ φθονερός διότι ἀπέκτησε περιουσίαν ἄνευ τινὸς συνδρομῆς ἐκ μέρους του. Διότι εἶχε καὶ τοῦτο ὁ ματαιόδοξος καὶ φιλοχρήματος χαρὰ κτήρ του, νὰ ἐπιθυμῇ ὅπως καθίει ἐξ ἡμέρας αὐτοῦ, ὅπως προσκυνῇ τὰ χρήματά του. Ὅσκις οἱ Φρομὼν ἔχαιρον ἐνώπιόν του διὰ τὴν καλὴν τροπὴν ἣν ἤρχίζον νὰ λαμβάνουσιν αἱ ὑποθέσεις των, ὁ μικρὸς κυανόος καὶ πονηρὸς ὀφθαλμὸς του ἐμεδίει εἰρωνικῶς ἔλεγε δὲ τὴν φράσιν: «Ὅα ἰδοῦμεν εἰς τὸ τέλος!» με τόνον ὅστις προῦξεναι φρικίασιν. Ἐνίοτε περὶ τὴν δειλὴν ἐν Σαβινύ, ὅτε ὁ κήπος, αἱ δεινδοστοίχαι, αἱ κυανίζοντες σχιστόλιθοι τῆς ἐπαύλειος, αἱ βόδινοι πλίνθοι τῶν σταύλων, τὰ ἔλθαι αἱ δεξαμεναὶ, ἀπῆστροπτον περιλουόμενα ὑπὸ τῆς χρυσῆς αἴγλης τοῦ δύνοντος ἡλίου, ὁ ἀλλόκοτος αὐτὶς ὀφίπλυτος ἀφοῦ ἤθελε περιφέρει κύκλῳ τὸ βλέμμα, ἔλεγεν ἐνώπιον τῶν τέκνων του:

— Ὅ! ἀποθάνω εὐχαριστήμενος μίαν ἡμέραν, πρὸ πάντων διότι κανεὶς ἐκ τῆς οἰκογενείας δὲν θὰ εἶνε ἀρκετὰ πλούσιος ὥστε νὰ διατηρήσῃ ἐπαυλιν τῆς ὁποίας ἡ συντήρησις ἀπαιτεῖ κατ' ἔτος πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων.

Οὐχ ἦττον χάρις εἰς τὴν ὑψηλὴν φιλοστοργίαν ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ αὐστηρότατοι τῶν πάππων αἰσθάνονται εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας, ὁ γηραιὸς Γαρδινὰς εὐχαρίστως θὰ περιποιεῖτο τὴν ἐγγόνην του. Ἀλλ' ἡ Κλαίρη ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἠσθάνετο ἀκατανίκητον ἀντιπάθειαν πρὸς τὴν σκληρότητα καὶ τὸν ἐπηρμένον ἐγωισμόν τοῦ πρώην χωρικοῦ. Ἀλλως τε, ὅταν ἡ στοργὴ δὲν συνδέῃ ἐκείνους οὓς ἡ διαφορά τῆς ἀνατροφῆς διαχωρίζει, ἡ ἀντιπάθεια ἀναμεσὸν των παντοειδῶς ἐπαυξάνει. Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ ὁ γάμος τῆς Κλαίρης μετὰ τοῦ Γεωργίου, ὁ γέρον εἶπε πρὸς τὴν κυρίαν Φρομὼν:

— Ἐὰν ἡ κόρη σου θέλῃ, θὰ λάβῃ ἀπὸ ἐμὲ δῶρον ἡγεμονικόν· ἀλλὰ πρέπει νὰ μοῦ τὸ ζητήσῃ.

Καὶ ἡ Κλαίρη οὐδὲν ἔλαβε, διότι οὐδὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ.

Ὅσον μαρτύριον δι' αὐτὴν νὰ ἔλθῃ μετὰ τρία ἔτη νὰ ἐπικαλεσθῇ τὰς ἀναγκαιότητας ἐκατὸν χιλιάδας φράγκων παρὰ τῆς περιφρονηθείσης ἡδὴ γενναιοδωρίας τοῦ, νὰ ταπεινωθῇ, νὰ ὑποστῇ τὰς ἀτελευτήτους νοουσίας, τοὺς ἀνοήτους σαρκασμούς, ταῦτα πάντα δὲ ἀρτυόμενα διὰ χυδαίων ἀστειοτήτων, δι' εὐφυολογιῶν κοινῶν ἐκ τῶν παροιμιῶν τῶν ἐν γένει ὀρθῶν ἃς ἐπλάσαν πνεύματα περιορισμένα μὲν, ἀλλὰ λογικά, καὶ αἵτινες προσβάλλουσι μετὰ τὴν βόνηυσον φρασολογίαν των ὡς ὕβρις κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον.

Δυστυχῆς Κλαίρη! Ὁ σύζυγός της καὶ ὁ πατήρ της ἐταπεινοῦντο ἐν ἑαυτῇ. Ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐνόστου καὶ τὴν καταστρεφὴν τοῦ οἴκου ὃν ὁ ἄλλος εἶχεν ἰδρύσει καὶ διὰ τὸν ὁποῖον τοσοῦτον ἐνόστου ἔζη ὑπερφηανεύετο. Ἡ ἰδέα αὕτη ὅτι ἐμελλε νὰ προστατεύσῃ πᾶν ὃ, τι πλεον τῶν ἄλλων ἡγάπα ἐν τῇ κόσμῳ ἀπετέλει τὴν ἰσχὺν της ἄμα καὶ τὴν ἀδυναμίαν της...

Ἦτο ἡ ἐνδεκάτη ὥρα ὃνε ἐφθασεν εἰς Σαβινύ. Ἐπειδὴ δὲν εἶχε προαναγγεῖλαι τὴν ἐπίσκεψιν της, ἡ ἄμαξα τῆς ἐπαύλειος δὲν εὗρίσκετο εἰς τὸν σταθμὸν καὶ ἐδέχθη νὰ διανύσῃ τὸν δρόμον πεζῇ.

Τὸ φύχος ἦτο δορυμνὸν, ἡ δὲ ὁδὸς σκληρὰ καὶ ξηρὰ. Ὁ παγερός ἀνεμὸς ἔπνεεν ἐλευθέρως ἐπὶ τῶν αὐχμηρῶν πεδίων καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ὅπου ἐπέπιπτεν ἀκυλύτως διὰ μέσου τῶν ἀεὶ ὄλων δένδρων καὶ τῶν γυμνῶν ὄχλων. Ὑπὸ τὸν συννεφώδη οὐρανὸν ἡ ἐπαυλὶς ἐφαίνετο ἐκτυλισσοῦσα τὴν μακρὰν γραμμὴν τοῦ χθαμαλοῦ τείχους καὶ τῶν φραγμῶν δι' ὧν ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τῶν πέριξ ἀγρῶν. Οἱ σχιστόλιθοι τῆς στέγης ἦσαν ἀμαυροὶ ὡς ὁ οὐρανὸς ἐν κατώτρειζον· ἄσπερος δὲ ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη θερινὴ κατοικία μεταμορφωθείσα ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, στυγνὴ, ἀφωτος, χωρὶς οὐδὲν φύλλον εἰς τὰ δένδρα, χωρὶς οὐδεμίαν περιστερὰν ἐπὶ τῆς στέγης, ἐφαίνετο μὴ διασώζουσα ἄλλο ἔχνος ζωῆς ἐμὴ τὴν ὑγρὰν φρικίασιν τῶν δεξαμενῶν της καὶ τὸν θρηνηδὴν φύλλον τῶν ὑψηλῶν αἰγείρων, αἵτινες προσέκλινον ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης σείουσαι τὰς φωλεὰς τῶν εἰς τὰς κορυφὰς αὐτῶν εἰσδυσασσῶν κισσῶν.

Μακρόθεν ἡ Κλαίρη εὗρισκε τὸν οἶκον ἐνθὰ διῆλθε τὴν νεότητά της ἔχοντα τὸ ἦθος αὐστηρόν καὶ μελαγχολικόν. Ἐφαίνετο αὐτῇ ὅτι τὸ Σαβινύ τὴν ἔβλεπεν ἐρχομένην μετὰ τὴν ψυχρὰν καὶ ἀριστοκρατικὴν μορφήν ἣν ἐδείκνυε πρὸς τοὺς διαβάτας τῆς κυρίας ὁδοῦ, τοὺς σταματῶντας παρὰ τὰ κίχμησά σιδήρα τῶν κιγκλίδων του.

Ὡ σκληρὰ μορφή τῶν ἀφύχων πραγμάτων! Καὶ ὅμως ὅχι, δὲν ἦτο τόσον σκληρὰ, διότι μετὰ τὴν κατάκλειστον αὐτοῦ ὄψιν τὸ Σαβινύ ἐ-

φαίνεται λέγον αὐτῇ: « Πήγαينه!.. Μὴ εἰσέλθῃς! » Καὶ ἂν ἤθελεν ἀκούσει αὐτὸ ἡ Κλαίρη καὶ παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ της τοῦ νὰ ἡμιλήσῃ πρὸς τὸν πάππον της, θὰ ἐπιστρέφεν ἐν τάχει εἰς Παρίσιους καὶ θὰ διέσωζε τὴν ἡσυχίαν τοῦ βίου της. Ἀλλὰ δὲν ἐνόησεν ἡ ἀτυχὴς καὶ ἤδη ὁ μεγαλόσωμος κύων τῆς Νέας Γῆς, ὅστις τὴν εἶχεν ἀναγνωρίσει, προσῆλθε σκιρτῶν ἀνὰ μέσον τῶν ξηρῶν φύλλων καὶ ἐφύσα διὰ τῶν μυκτῆρων του παρὰ τὴν πύλην.

— Καλημέρα, φραγκίσκα!.. ποῦ εἶνε ὁ παππούς; ἠρώτησε τὴν κηπουρὸν, ἥτις προσῆλθε καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν, ταπεινὴ, ἀτολμος, τρέμουσα ὡς πάντες οἱ ἐν τῇ ἐπαύλει ὑπηρετοῦντες ὑσάκις εὐρίσκοντο ἐνώπιον τῶν κυρίων των.

Ὁ παππούς εὐρίσκετο εἰς τὸ γραφεῖόν του, μικρὸν περὶ πτερον ἀνεξάρτητον ἐν τῇ κυρίας οἰκοδομῇ, ὅπου διήρχετο τὰς ἡμέρας του φυλάμετρων φακέλλους, χαρτοθήκας, ὀγκώδη βιβλία μὲ πρασίαν βόλιν, μὲ τὴν μονομανίαν τῆς γραφειοκρατίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς προτέρας ἀμαθείας του καὶ ἐκ τῆς φαντασιώδους ἐντυπώσεως, ἣν εἶχεν ἐμποιήσει εἰς αὐτὸν ἄλλοτε τὸ γραφεῖον τοῦ συμβολαιογράφου τοῦ χωρίου του.

Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἦτο κλεισμένος εἰς τὸ γραφεῖόν του μαζὶ μὲ τὸν φύλακά του, εἰδὸς τι κατασκόπου ἐξυκικοῦ, ἐμμισθον καταδότην τηροῦντα αὐτὸν ἐνήμερον περὶ πάντων τῶν συμβαινόντων καὶ τῶν λεγομένων εἰς τὸν τόπον.

Ἦτο ὁ εὐνοούμενος τοῦ κυρίου. Ἐκαλεῖτο Κουνάδης καὶ εἶχε πρῶγματι τὴν πεπεισμένην, πανούργον καὶ αἰμοδιφῆ καφαλὴν τοῦ ζώου, οὐτινος ἔφερε τὸ ὄνομα.

Ἰδὼν εἰσελθοῦσαν τὴν ἐγγόνην του ὠχρὰν καὶ τρέμουσαν ὑπὸ τὰς σισύρας ὁ γέρον ἐνόησεν ὅτι συνέβαινε σοβαρὸν τι καὶ ἀσύνηδες καὶ ἔνευσε πρὸς τὸν Κουνάδην, ὅστις ἐξηφανίσθη διολισθῆσας διὰ τῆς ἡμικλείστου θύρας, ὡς νὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸν τοῖχον.

— Τί ἔχεις, κορίτσι μου;... Πῶς εἶσαι ἔτσι ταραγμένη; τὴν ἠρώτησε καθήμενος ὀπισθεν τοῦ ὑπερμεγέθους γραφείου του.

Τῷ ὄντι τὸ ταχὺ βᾶδισμα ὑπὸ τὸν παγερὸν ἀέρα τῆς πεδιάδος, ὁ ἀγὼν ἐν ὑπέστη ἕως ὅτου ἀποφασίσῃ νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, ἀπέδιδον εἰς τὴν μορφὴν της, ἥττον γαλήνιον τοῦ συνήθους, ἐκφρασιν ἀσυνήθου. Χωρὶς αὐτὸς καθόλου νὰ τὴν προσκαλέσῃ ἐπιλήσιασε, τὸν ἡσπασθῇ καὶ ἐκάθησεν ἔμπροσθεν τῆς ἐστίας, ἐνθα δαυλοὶ περιβαλλόμενοι ἀπὸ ξηρὸν βρύον, ἡ κῶνοι πιτύων συναχθέντες εἰς τὰς δεινροστοιχίας τοῦ κήπου ἐκκινῶν σπινθηρίζοντες ζωήρως, ἐνθ' ἐσύριζεν ὁ ἐν αὐτοῖς χυμός. Δὲν ἀπέσεισε κἄν πρότερον τὴν στίζουσαν τὸν πέπλον της λεπτὴν χάλαν, ἀλλ' ἐλάλησεν ἀμέσως, πιστῶς ἐκτελοῦσα τὴν ἀπό-

φασίν της ὅπως εἶπε εὐθύς ἅμα τῇ εἰσόδῳ της τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς της, πρὶν συσταλῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ φόβου καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τῆς περιβαλλούσης τὸν πᾶππον καὶ καθιστώσης αὐτὸν οἰονεὶ θεότητά τινα ἐπιφοβόν.

Ἐδέησε πολλὴν νὰ καταβάλλῃ γενναϊότητα ὅπως μὴ ταραχθῇ, ὅπως μὴ διακυβῇ πρὸ τοῦ ὀξέος ἐκείνου βλέμματος τοῦ προσηλωμένου ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐμψυχωθέντος εὐθύς μετὰ τὰς πρώτας λέξεις ὑπὸ κακεντρεχοῦς χαρᾶς, πρὸ τοῦ θηριώδους στόματος, οὐ αἱ γωνίαι ἐφαίνοντο ἐσφραγισμέναι ὑπὸ τῆς ἐπιβεβλημένης ἀφωνίας, τῆς ἰσχυρογυμνοσύνης, τῆς ἀρνήσεως πάσης εὐαισθησίας. Ἐπεράτωσε τὴν ἡμιλίαν της χωρὶς νὰ διακοπῇ, εὐσεβάστως ἀλλ' ἄνευ ταπεινώσεως, κρύπτουσα τὴν συγκίνησιν της, ἐνισχύουσα τὴν φωνὴν της διὰ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων της. Τῇ ἀληθείᾳ ὅστις τυχὸν ἤθελεν ἰδεῖ αὐτοὺς ἀντικρὺ ἀλλήλων, τὸν μὲν ψυχρὸν, ἡσυχον, ἀναπαυτικῶς καθήμενον ἐπὶ τῆς ἑδρας του μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια τοῦ φαιῦ χιτῶνός του, τὴν δὲ προσεκτικὴν εἰς πᾶσαν λέξιν ἣν ἀπήγγελλεν, ὡς νὰ ἐξήρτητο ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἡ καταδικὴ της ἡ ἡ ἀθώωσις της, οὐδέποτε ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι ἦτο ἐγγόνη ἐνώπιον πάππου, ἀλλὰ κατηγορουμένη ἐνώπιον ἀνακριτοῦ.

Ὁ λογισμὸς τοῦ γέροντος κατεῖχετο ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῆς χαρᾶς; καὶ τῆς ἐπαρσεως ἐπὶ τῇ θριαμβῇ του. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῦ κατενικήθησαν, αὐτοὶ οἱ ψωροῦπερὶ φανοὶ φρομῶν! Ἰδοὺ ὁποῦ εἶχον τὴν ἀνάγκην τοῦ γέρον Γαρδινῶ! Ἡ κενοδοξία, τὸ ὑπερnikῶν ἐκ αὐτῶ ἀίσθημα, ὑπερεξερίλιζεν ἀκουσίως ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ συμπεριφορᾷ. Ἀφοῦ ἡ Κλαίρη ἐτελείωσεν, ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸν λόγον καὶ ἤρχισε φυσικῶς διὰ τῶν φράσεων: α... ἤμην βέβαιος... τὸ προεῖπα... καλὰ τὸ ἔλεγα ὅτι εἰς τὸ τέλος θὰ ἰδοῦμεν! » ἐξηκολούθησε δὲ μὲ τὸν αὐτὸν χυδαῖον καὶ προσβλητικὸν τρόπον καὶ ἐτελείωσε δηλῶν ὅτι α ἔνεκα τῶν γνωστῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀρχῶν του » δὲν ἐδάνειζεν οὔτε ὁβολόν.

Τότε ἡ Κλαίρη ἐλάλησε περὶ τοῦ τέκνου της, περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ συζύγου της, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ταύτῳ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός της καὶ τὸ ὁποῖον ἐμελλε ν' ἀτιμασθῇ. Ὁ γέρον ἔμεινεν ἀπαθής, ἀμείλικτος, ἐπωφελήθη δὲ ἐκ τῆς ταπεινώσεως της ὅπως τὴν ταπεινώσῃ ἔτι μᾶλλον διότι ἀνῆκε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν φυλὴν τῶν ἀγαθῶν ἀγροτῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀφοῦ ὁ ἐχθρὸς των πείσῃ χαμαί, οὐδέποτε τὸν ἀφίνουσι χωρὶς ν' ἀποτυπώσωσι τοὺς ἡλούς τῶν ὑποδημάτων των ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Τοῦτο μόνον ἡμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ, κορίτσι μου, ὅτι τὸ Σαβινὸ εἶνε διὰ σᾶς πάντοτε ἀνοι-

κτόν... Ἀς ἔλθῃ καὶ ὁ σύζυγός σου ἐδῶ· ἔχω ἀκριβῶς ἀνάγκην ἐνός γραμματέως. Λοιπὸν ὁ Γεώργιος θὰ κρατῇ τὴν ἀλληλογραφίαν μου μὲ μισθὸν ἐκ τῶν φράγων τὸν μῆνα, καὶ μὲ τρεπὴν δι' ὅλους σᾶς... Πρότεινέ του αὐτὸ ἐκ μέρους μου καὶ ἐλάτε...

Ἡ Κλαίρη ἠγέρθη ἀγανακτοῦσα. Εἶχε προσέλθει πρὸς αὐτὸν ὡς κόρη του καὶ τὴν ὑπεδέχετο ὡς ἐπαίτιδα. Χάρτι θεῖς ὅμως δὲν εὐρίσκειτο εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον!

— Νομίζεις; εἶπεν ὁ Γαρδινῶς καμύων θηριωδῶς τοὺς ὀφθαλμούς.

Φρικτωσά ἡ Κλαίρη ἐβάδισε πρὸς τὴν θύραν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ. Ἀλλ' ὁ γέρον τὴν ἀνεχαίτισε δι' ἐνός νεύματος.

— Πρόσεξε, εἶπε, δὲν ἤξεύρεις τί ἀρνεῖσαι... Πρὸς τὸ συμφέρον σου, ἐνοεῖς; σοῦ ἐπρότεινα νὰ φέρῃς ἐδῶ τὸν σύζυγόν σου... Δὲν ἤξεύρεις τί ζωὴν διαίει ἐκεῖ πέραν... Δὲν τὸ εἰξεύρεις βέβαια, διότι ἀλλέως δὲν θὰ ἤρχετο νὰ μοῦ ζητήσῃς τὰ χρήματά μου διὰ νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτὰ ἐκεῖ ὁποῦ ὑπῆγαν τὰ ἰδικά σου... Αἶ, ἤμην ἐνήμερος ἐγὼ ὡς πρὸς τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου σου. Ἐχω τὴν ἀστυνομίαν μου εἰς Παρίσιους καὶ εἰς τὴν Ἀνιέρην ἀκόμη, ὅπως τὴν ἔχω καὶ εἰς Σαβινὸ. Ξεύρω ἐγὼ πῶς περὶ τὰς νύκτας του καὶ τὰς ἡμέρας του αὐτὸς ὁ παστρικὸς καὶ δὲν θέλω οἱ παρὰδες μου νὰ χαθοῦν ἐκεῖ ὁποῦ χάνεται καὶ αὐτός. Δὲν ἐμυθεῖς τὸ τοιοῦτο εἰς χρήματα τὰ ὁποῖα ἐκέρδησα ἐντίμως.

Ἡ Κλαίρη ἔχουε μὲ ὀφθαλμούς ἐκθάμβους, διεσταλμένους ἐκ τῆς ἀγωνίας, συνασθνασμένη ὅτι δρᾶμά τι φοβερὸν εἰσέδυσεν εἰς τὴν βίον της διὰ τῆς στενῆς καὶ χθαμαλῆς πύλης τῶν καταγγελιῶν. Ὁ γέρον ἐξηκολούθησε γελῶν σαρωνικῶς:

— Ἐχει φαίνεται γερὰ δοντάκια αὐτὴ ἡ κυρὰ Σιδωνία!

— Ἡ Σιδωνία!

— Ἀς εἶνε... τὸ εἶπα τώρα... Ἐπειτα θὰ τὸ ἐμάνθανες καὶ σὺ μίαν ἡμέραν... Εἶνε μάλιστὰ παράδοξον πῶς πρὸ τόσο καιροῦ... Ἀλλὰ σὺ αἱ γυναῖκες εἰσθε ὅλοι ματαιόδοχοι... Ποτὲ δὲν σᾶς ἐρχεται εἰς τὸν νοῦν ἡ ἰδέα ὅτι ἡμποροῦν νὰ σᾶς ἀπατώσιν... Καὶ ὅμως μάλιστα! Ἡ Σιδωνία ἔφαγε τὴν περιουσίαν σου, μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου της πάντοτε...

Ἀνηλεῶς δὲ διηγῆθη πρὸς τὴν ἐγγόνην του πόθεν προήρχοντο τὰ χρήματα τῆς ἐν Ἀνιέρῃ οἰκίας, οἱ ἵπποι, αἱ ἀμαξαί, πῶς ἦτο ἡντρεπισμένη ἡ χαρίεσσα αὐτῶν φωλαὶ ἐν τῇ λεωφόρῳ Γαβριήλ. Ἐξήγει καὶ περιέγραφε τὰ πάντα ἐν λεπτομερείᾳ. Ἐφαίνετο ὅτι σὺν νέαν ἀφορμὴν ὅπως ἐξασκήσῃ τὴν περὶ τὴν κατασκευαίαν μόνιμανίαν του, ἐπωφελήθη αὐτῆς δαφιλῶς ἴσως ἐνυπῆρχεν ἀορίστως ἐν τῇ διαγωγῇ ταύτῃ καὶ αἰσθημὰ τι κρυφίας ὀργῆς κατὰ τῆς

μικρᾶς Σέβης, τὸ πνεῦμα γεροντικοῦ ἔρωτος, ὅστις ἔμεινεν ἀνεκδήλωτος.

Ἡ Κλαίρη ἠκροῦτο οὐδὲν λέγουσα, καὶ τὰ χεῖλη της ἐστολίζοντο ὑπὸ μειδιάματος ἀπιστίας. Τὸ μειδίωμα αὐτὸ ἐξῆπτεν ἔτι μᾶλλον τὸν γέροντα, παρώξυνε τὴν κακεντρέχειάν του... Ἀ! δὲν μὲ πιστεύεις;... Θέλεις λοιπὸν ἀποτεθᾶν;... Καὶ τὰς ἐδίδα, τὰς συνεσώρευε, κατεβασάνιζε διὰ τραυμάτων μαχαίρας τὴν καρδίαν της. Δὲν εἶχε παρὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἰδῇ εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατὰστημα τοῦ Δάρς, τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ Βιρηνῆς ἀδελφάντοπώλου. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ αὐτῶν ὀρμαθὸν ἀδελμάντων ἀξίας τρεῖς χιλιάδων φράγων. Αὐτὸ ἦτο τὸ πρωτοχρονιάτικον δῶρον τῆς Σιδωνίας. Νὰ ἐξοδεύῃ τρεῖς χιλιάδας φράγων δι' ἀδελμάντας τὴν παρκαμὸν τῆς χρεωκυπίας του!

Ἡδύνατο νὰ λαλῇ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας χωρὶς ἡ Κλαίρη νὰ τὸν διακόψῃ. Συνησθάνετο αὐτὴ ὅτι ἡ ἐλαχίστη προσπάθεια θὰ ἐκκινε νὰ διαρρεύσῃ τὰ δάκρυα ἐκ τῶν πεπληρωμένων ὀφθαλμῶν της, ἐνθ' αὐτὴ ἤθελεν ἀπειναντίας νὰ μειδιᾷ, νὰ μειδιᾷ ἕως τέλους ἡ ἀγαθὴ καὶ ἐνάρετος γυνὴ! Ἐκ διαλειμμάτων μόνον ἔβλεπε πρὸς τὴν ὁδόν. Ἐβιάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ν' ἀποφύγῃ τὸν ἦχον τῆς κακοτρόπου ἐκείνης φωνῆς, ἥτις τὴν κατεδίωκεν ἀμειλίχτως.

Τέλος ὁ γέρον ἐσιώπησεν, διότι εἶπε πάντα ὅσα εἶχε νὰ εἴπῃ. Ἡ Κλαίρη προσέκλινε καὶ ὤδευσε πρὸς τὴν θύραν.

— Φεύγεις;... Πῶς βιάζεσαι τόσον;... εἶπεν ὁ γέρον παρακολουθῶν αὐτὴν ἔξω.

Ἐνδομύχως ἤσχυντο ὁπωσοῦν διὰ τὴν θηριωδίαν του.

— Δὲν θέλεις νὰ προγευματίσωμεν μαζὶ;

Ἡ Κλαίρη ἐνευσεν ἀρνητικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς, μὴ ἔχουσα τὴν δύναμιν νὰ προσφέρῃ λέξιν.

— Περίμενε τοῦλάχιστον νὰ ζεῦξουν τὴν ἀμαξάν... νὰ σὲ μεταφέρουν εἰς τὸν σταθμόν. Ἀλλ' αὐτὴ ἠρνήθη ἐκ νέου.

Καὶ ἐξηκολούθησε νὰ βαδίξῃ παρακολουθουμένη ὑπὸ τοῦ γέροντος.

Εὐθυτενῆς, ἀγέρωχος, διῆλθε τὸν κῆπον πλήρης ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τῆς παιδικῆς της ἡλικίας χωρὶς κἄν νὰ στραφῇ ἐφάπαξ. Καὶ ὅμως πόσαι ἡχοὶ τῶν φαιδρῶν γελῶτων της, πόσαι ἀκτίνες ἡλίου τῶν ναυνικῶν της ἐτῶν εἶχον ἀπομειναι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐλαχίστου κόκκου τῆς ἀμμου τῆς αὐλῆς ἐκείνης!

Τὸ προσφιλέ της δένδρον, τὸ προσφιλέ της ἐδῶλιον εὐρίσκοντο πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ θέσει. Οὕτε ἐν βλέμμα ἔρριψε πρὸς αὐτά, οὔτε πρὸς τοὺς φαεινοὺς τοῦ μεγάλου κλωβοῦ, οὔτε πρὸς τὸν μεγαλόσωμον κύνα Κίε, ὅστις τὴν παρηκολούθει εὐπειθῶς, ἀναμμένων εἰς μάτην θωπεῖαν, ἣν δὲν

ἀπέτεινεν αὐτῷ. ἔχεν εἰσέλθει ὡς τέκνον τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ ἀπῆργετο ὡς ξένη, κατεχομένη ὑπὸ φρικτῶν σκέψεων, ὥς καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀνάμνησις τοῦ εὐδαίμονος καὶ γαλήνιου παρελθόντος τῆς ἡμέρας καταστήσει ἐτι φρικτοτέρως.

— Ὑγίαινε, παπποῦ.

— Ὑγίαινε, λοιπόν.

Καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπισθεν τῆς ἀποτόμως Ἀφροῦ εὐρέθη μόνη ἤρχισεν νὰ βαδίζῃ ταχέως, λίαν ταχέως, σχεδὸν νὰ τρέχῃ. Δὲν ἐβάδιζεν, ἐφρευγεν. Αἰφνης φθάσασα εἰς τὴν ἄκρην τοῦ περιβόλου τοῦ κτήματος εὐρέθη πρὸ τῆς πρασίνης θύρας τῆς περιβάλλομένης ὑπὸ ἀναρριχωμένων φυτῶν, ἐνθα ἦτο τὸ ταχυδρομεῖον τῆς ἐπαύλεως. Ἀκουσίως ἐσταμάτησε καταληφθεῖσα ὑπὸ αἰφνιδίου ἐξεγέρσεως τῆς μνήμης, ἐξ ἐκείνων αἰτίνες ἐπέρχονται εἰς ὄρας κρισίμους καὶ ἀναπαριστῶσι πρὸ τῶν ὀμμάτων μας μετὰ μεγάλης εὐκρινείας καὶ τὰς ἐλαχίστας πράξεις τοῦ βίου μας, αἰτίνες ἔχουσι σχέσιν μὲ τὰς παρούσας συμφορὰς ἡ χαρὰς. Προήρχετο ἄρα γε ἐκ τοῦ ἡλίου ὅστις πλάγιως φωτίζει καὶ ῥόδιος, ἐνεφανίζετο αἰφνης, διαχέων τὰς ἀκτίνας του ἐπὶ τῆς ἀπεράντου πεδιάδος κατὰ τὴν χειμερινὴν ἐκείνην δαίτην ὅπως τὸν Αὐγούστον, κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως; Προήρχετο ἐκ τῆς περικυλούσης αὐτὴν σιγῆς, τῆς διακοπτομένης μόνον ὑπὸ τῶν ἁρμονικῶν καὶ πάντοτε ἡμῶν κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους ψιθύρων τῆς φύσεως;

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπανεῖδεν αὐτὴν ὡς ἀκριβῶς ἦτο πρὸ τριῶν ἐτῶν, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔρριψεν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον τὴν ἐπιστολὴν δι' ἧς προσεκάλεε τὴν Σιδωνίαν νὰ ἔλθῃ ὅπως διαμείνῃ μετ' αὐτῆς ἐπὶ ἓνα μῆνα εἰς τὴν ἐσχάτην. Κἀκεῖ τ' ἔλεγεν αὐτῇ ἐνδομύχως ὅτι ἡ συμφορὰ τῆς ἔχρονολογεῖτο ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης: «Α! ἂν τὸ ἐγνώριζα... ἂν τὸ ἐγνώριζα!...» Καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἡσθάνετο εἰς τὴν ἄκρην τῶν δακτύλων τῆς τὸν λεῖον φάκελλον ἑτοίμον νὰ πῆσῃ ἐντὸς τοῦ γραμματοκιβωτίου.

Τότε δὲ, ἀναλογιζομένη πόσον ἀπειρος, ἀπλοϊκή, εὐέλπης, εὐδαίμων ἦτο τότε, κατελαμβάνετο αὐτὴ ἡ τόσον πρᾶξις, ὑπὸ ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν ἀδικιῶν τοῦ βίου καὶ ἡρώτα: Ἀδικαί; Τί ἐπραξα;

Εἶτα αἰφνης ἔλεγεν: «Ὀχι! δὲν εἶνε ἀληθές. δὲν εἶνε δυνατόν! Ψεύδονται!» Καὶ ἐνῶ ἐνηκολούθει τὸν δρόμον τῆς ἡ ἀτυχῆς, προσεπάθει νὰ πεισθῇ, νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσιν. Ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν.

Ἡ ἀορίστως διαβλεπομένη ἀλήθεια ἡμοιάζει μὲ τὸν καλυπτόμενον ὑπὸ νεφῶν ἡλιον ὅστις κουράζει τοὺς ὀφθαλμούς περισσότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς φλογεροτάτας τῶν ἀκτίνων. Ἐν τῷ σκιάφωτι τῷ περικαλύπτοντι τὴν συμφορὰν τῆς ἡ ἀτυχῆς γυνὴ ἔδιδε περὶ καθαρώτερα ἀφ' ὅ,τι ἤθε-

λεν. Ἰδούει ἤδη καὶ ἐξήγει τὰ περιστατικὰ τοῦ βίου τοῦ συζύγου τῆς, τὰς ἀπουσίας του, τὰς ἀνησυχίας του, τὸ τεταρταγμένον ἡθὺς του εἰς μερικὰς ἡμέρας καὶ ἐνίοτε, ὅταν ἐπέστρεφε, τὴν δαψίλειαν τῶν λεπτομερειῶν ὥς παρείχεν αὐτῇ περὶ τῶν ἱπποδρομιῶν, ἀναφέρων ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὄνόματα, περὶ ὧν αὐτὴ δὲν τὸν ἠρώτα, πρὸς μείζονα πίστωσιν. Ἐξ ὧν αὐτῶν τῶν εἰσακτιῶν προέκυπτε φανερὰ ἡ περὶ τοῦ ἀμνηστῆματος βεβαιότης. Ἐν τούτοις ἡ νεῖτο ἀκόμη νὰ πιστεῦσῃ καὶ ἐπερίμενε νὰ εὐρεθῇ πρότερον εἰς Παρισίους διὰ νὰ πεισθῇ ὑλοσχερῶς.

Οὐδεὶς εὐρίσκειτο εἰς τὸν σταθμόν, μικρόν, ἀπομεινωμένον καὶ μελαγχολικόν, ἐνθα οὐδεὶς ἐπιβάτης ἐφαίνετο κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἐνῶ ἡ Κλαίρη ἐκλήθητο ἐκεῖ ἀναμένουσα τὴν ἀμαξοστοιχίαν καὶ παρατηροῦσα τὸ πενιχρὸν κηπάριον τοῦ σταθμοῦ καὶ τὰ λείψανα τῶν ἀναρριχωμένων φυτῶν, αἰτίνα διέτρεχον πᾶσαν τὴν ἐκτασιν τῶν παρὰ τὴν ὁδὸν φραγμῶν, ἡσθάνθη ἐπὶ τῆς χειρὶδος τῆς θερμῆς καὶ ὑγρᾶς πνοῆς. Ἦτο ὁ φίλος τῆς ὁ Κίς, ὅστις τὴν εἶχε παρακολουθῆσαι καὶ ὅστις ὑπενεθύμιζεν αὐτῇ τὰς ἄλλοτε παιδικὰς τῶν διὰ σκιρτημάτων, διὰ πηδημάτων συνεχόμενων, διὰ χαρὰς πλήρους ταπεινώσεως, ἀποληξάσης εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ὠραίας λευκῆς ὁδοῦς του παρὰ τοὺς πόδας τῆς κυρίας του ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ δαπέδου τῆς αἰθούσης τῶν ἐπιβατῶν. Αἱ ταπειναὶ αὐταὶ θωπεῖαι αἰτίνες ἤρχοντο πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ὡς δειλῆ καὶ συνεσταλμένη συμπαθείας συνείσταναν ὅπως ἐκραγῶσιν οἱ λυγμοί, οὗς πρὸ τῆς ὥρας συνεκράτει. Ἀλλ' αἰφνης ἡσυχύθη διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῆς. Ἠγέρθη, ἀπέμπεψε τὸν κύνα, τὴν ἀπέμπεψεν ἀνοικτιρμόνως διὰ τοῦ νεύματος διὰ τῆς φωνῆς, δεικνύουσα αὐτῷ μακρόθεν τὴν οἰκίαν μὲ πρόσωπον αὐστηρόν, οἷον ὁ ταλαιπωρος Κίς οὐδέποτε εἶδεν ἐν αὐτῇ. Κατόπιν ἀπέμαζε τάχιστα τοὺς ὑγροὺς ὀφθαλμούς καὶ τὴν χειρὰ τῆς, ἐπειδὴ ἤρχετο ἡ εἰς Παρισίους διευθυνομένη ἀμαξοστοιχία, ἐγίνωσκε δὲ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὑπὲρ ποτε εἶχεν ἀνάγκην πάσης τῆς γενναϊότητός τῆς.

Ἡ Κλαίρη ἄρα καπελθοῦσα ἐκ τοῦ βαγονίου ἐφρόντισε νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Εἰρήνης ἀδαμαντοπώλην, ὅστις κατὰ τὸ λέγειν τοῦ παπποῦ εἶχε πωλήσει πρὸς τὸν Γεώργιον τὸ ἀδαμαντίνον κόσμημα. Ἀν τοῦτο ἦτο ἀληθές καὶ τὰ ἄλλα ἐπίσης θὰ ἦσαν. Τόσον ἐφοβεῖτο νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν, ὥστε ὅτε εὐρέθη ἀπέναντι τῆς πολυτελοῦς προσόψεως τοῦ καταστήματος ἐσταμάτησε, μὴ τολμῶσα νὰ εἰσέλθῃ. Ὅπως φανῇ ἀτάραχος ἔστη προσποιουμένη ὅτι παρατηρεῖ μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰ διεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ δλοσηρικοῦ τῶν θηκῶν τιμαλφῇ ἀντικείμενα. Ὁ βλέπων δὲ αὐτὴν κομψὴν ἐν τῇ κο-

σμῇ περιβολῇ τῆς κύπτουσαν πρὸς τὴν γοητευτικὴν σπινθηρίζουσαν λάμψιν τῶν ἀδαμάντων ἡδύνατο νὰ τὴν ἐκλάβῃ ὡς γυναῖκα εὐδαίμονα ἀσχολουμένην περὶ τὴν ἐκλογὴν στολισμοῦ τινος, οὐδέποτε δὲ ὡς γυναῖκα τεθλιμμένην καὶ τεταρταγμένην ἥτις μετέβαινε ἐκεῖ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπορόχτου τοῦ βίου τῆς.

Ἦτο ἡ τρίτη μετὰ μεσημβρίαν. Τὸν χειμῶνα κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἡ ὁδὸς τῆς Εἰρήνης εἶχε ἐκθαμβωτικὴν ἀληθῶς φυσιογνωμίαν. Μεταξὺ τῆς πρωίας καὶ τῆς ταχέως ἐπερχομένης ἑσπέρας ἡ ζωὴ καταנקλισκεται εἰς αὐτὰς τὰς πολυτελεῖς συνοικίας. Ταχέως διέρχονται αἱ ἀμαξαὶ μετὰ κρότου ἀδιακόπου, ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων δὲ ἐπικρατεῖ φιλάρεσκος σπουδὴ, θροῦς μετὰ τῆς καὶ σιγῶν. Ὁ χειμῶν εἶνε ἡ μόνη ζωηρὰ ἐποχὴ ἐν Παρισίοις. Ὅπως τοὺς ἴδις τὶς ὥρας, αὐδαίμονας, πλουσίους τοὺς διαβόλουμένους αὐτοὺς Παρισίους πρέπει νὰ τοὺς παρατηρήσῃ ὑπὸ οὐρανὸν συννεφώδη, κατάφορτον ἐκ χιόνος. Ἡ φύσις λείπει ὅπως εἰπεῖν ἐκ τοῦ πίνακος. Ὅτε ἀνεμὸς πνέει οὐδ' ἡλιος λάμπει. Ὑπάρκει τὸσον ἀκριβὺς φῶς ὅσον ἀπαιτεῖται ὅπως τὰ πλεόν ὠχρὰ χρώματα, αἱ ἐλαχίσται ἀνταύγειαι ἀποκτήσωσιν ἐξάσιον ἀξίαν, ἀπὸ τῆς ἐρυθροφαίου χροῖας τῶν μνημείων μέχρι τῶν κοσμοῦντων τὰς γυναικείας ἐνδυμασίας γαργαλῶν. Τὰ προγράμματα τῶν θεάτρων καὶ τῶν συναυλιῶν ἀπαστραπτοῦσιν ὡσεὶ φωτιζόμενα ὑπὸ τῆς λάμψεως τοῦ προσκηνίου. Τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα οὐδέποτε μένουσι κενά. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι φαίνονται περιφερόμενοι χάριν τῶν προστοιμασιῶν διηγετικῶν ἑορτῶν. Τότε δὲ ἂν θλίψις τις ἀναμιγνύεται εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν θόρυβον καὶ τὴν κίνησιν φαίνεται πολὺ φρικωδεστέρως. Ἐπὶ πέντε λεπτὰ ἡ Κλαίρη ὑπέστη βάσανον χειρὸς τοῦ θανάτου. Ἐκεῖ πέραν, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Σαβινύ, ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκτάσει τῶν ἐρήμων πεδιάδων, ἡ ἀπελπισία τῆς διεσκορπίζετο εἰς τὸν εὐρὺν ἑρίζοντα, καὶ ἐφαίνετο κατέχουσα ὀλιγώτερον ἐν τῇ ψυχῇ τῆς γῶρον. Ἐδῶ τὴν ἀπέπνιγεν. Αἱ πλησίον αὐτῆς ἀντηχοῦσαι φωναί, τὰ βήματα, αἱ ἀκούσιτοι ψαύσεις τῶν διαβητῶν, ταῦτα πάντα ἐπηύξανον τὸ μαρτύριόν τῆς.

Τέλος εἰσῆλθεν...

— Α, μάλιστα κυρία!... ἀκριβῶς, ὁ κύριος Φρομὼν... Ἐν περιδέραιον ἀδαμάντων... Δυναμέθα νὰ σὰς κατασκευάσωμεν ἐν παρόμοιον ἀντὶ εἰκοσιπέντε χιλιάδων φράγκων.

Ἡ τιμὴ ἦτο κατὰ πέντε χιλιάδας φράγκων μικροτέρα ἐκείνης ἣν ἐπλήρωσεν αὐτός.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, εἶπεν ἡ Κλαίρη;... θὰ σκεφθῶ.

Ἰδούσα τὴν μορφήν τῆς μὲ τὸν κυανῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς κύκλον καὶ τὴν θανάσιμον ὠχρότητα τῆς εἰς κάτοπτρον κείμενον ἀντικρύ,

ἐφοβήθη. Ἐξῆλθε ταχέως, ὀρθομένη καλῶς ὅπως μὴ πέσῃ.

Ὑπὸ μικρὸν μόνον κατείχετο ἰδίως, πῶς νὰ φύγῃ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἐκ τοῦ θορύβου, πῶς νὰ εὐρεθῇ μόνη, ἐντελῶς μόνη, ὅπως βυθισθῇ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ βάραθρον τῶν θλιβερῶν λογισμῶν τῆς, τῶν μελανῶν ἰδεῶν αἰτίας περιεδινοῦντο ἐν τῇ ψυχῇ τῆς. «Ὡ τὸν ἄβυσσον! τὸν ἄβυσσον!... Καὶ αὐτὴ νὰ τὸν παρηγορῇ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἀκόμη νύκτα, νὰ τὸν ἐναγκαλιζέται!...»

Αἰφνης, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ πῶς, εὐρέθη ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἐργοστασίου. Ποῖον ὁδὸν ἤκολούθησεν; Ἦλθεν ἐφ' ἀμαξίης ἡ πεζὴ; δὲν ἐνεθυμεῖτο. Ἐνῆργει ἀσυνειδήτως ὡς ἐν ὄνειρῳ. Ἡ συνκρίσις τῆς πραγματικότητος ἀλγεινῇ, ἀγρία, ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ὅρα ὡς εὐρέθη ἐπὶ τοῦ προσόπου τῆς κατοικίας τῆς. Ὁ Ρίσερ ἦτο ἐκεῖ ἐπιστατῶν εἰς τὴν ἀναδίδασιν δοχείων, φυτῶν καὶ ἀνθῶν εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ τὴν λαμπρὰν ἑορτήν, ἣν ἡ σύζυγός του προητοίμαζε κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἐσπέραν. Μὲ τὴν συνήθη του ἀταραξίαν ὠδήγει τοὺς ἐργάτας, ὑπεβάσταζε τοὺς μακροὺς κλώνους διὰ νὰ μὴ συντριβῶσι καὶ ἐφώνει: «Ὁχι, ἔτσι!... Πέρασε πλάγιως!... Πρόσεχε τὸ χαλί!...»

Ἡ τόσον πρὸ μικροῦ καταβλήσασα αὐτὴν ἀτμοσφαῖρα τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς χαρᾶς τὴν καταδιώκει καὶ μέχρι τοῦ οἴκου τῆς. «Ὡ! ἐπὶ τέλους ἦτο πολὺ σκληρὰ ἡ εἰρωνεία! Κατεξανέστη ἐνῶ δὲ ὁ Ρίσερ τὴν ἐχαίρει τὴν πλήρη σεβασμοῦ καὶ συμπαθείας ὡς πάντοτε, αὐτὴ εἰδείε ζωηρὰν ἐκφρασὴν ἀηδίας καὶ διήλθεν εὐθυτενῆς χωρὶς νὰ τοῦ ἐμιλήσῃ, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν ἐκπληξὴν δι' ἧς διεστέλλοντο κομικῶς οἱ χονδροὶ ὀφθαλμοὶ του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν τῆς.

Τὴν ἐνέργειάν τῆς διηύθυνεν ἡ ὁργή, ὁργὴ ἐντιμότητος καὶ δικαιοσύνης.

Μόλις ἀφροῦ εἰσῆλθεν, ἡσπάρθη τὰς ἀνθρώρας παρειὰς τοῦ τέκνου τῆς καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν ὕαλαμον τῆς μητρός τῆς.

— Γρήγορα, μαμμά, ἐνδύσου... Ὁ ἀναχωρήσωμεν... Ὁ ἀναχωρήσωμεν!

Ἡ πρεσβυτὴ ἡγέρθη βραδέως ἐκ τῆς ἑδρας ἐνθα ἐκάθητο, λίαν ἀπησχολημένη νὰ καθαρῇ τὴν ἄλυσιν τοῦ ὥρολογίου τῆς, εἰσάγουσα καρφίδα εἰς ἕκαστον κρίκον μετ' ἀναριθμητῶν προφυλάξεων. Ἡ Κλαίρη μόλις κατέστειλε κίνημα ἀνηπομονησίας.

— Ἐμπρός, ἔμπρός, γρήγορα!... Ἐτοίμασε τὰ βούχα σου!...

Ἡ φωνὴ τῆς ἔτρεμεν δὲ δι' ὀκλαμὸς τῆς ἀτυχοῦς μονομανοῦς ἐφαίνετο αὐτῇ ἀποτρόπαιος ἀπαστράπτων ὅλος ἐκ τῆς καθαριότητος, ἥτις βαθμηδὸν εἶχε καταντήσῃ μονομανία. Διότι

εὐρίσκειτο εἰς στιγμήν ἀπαίσιον, ἐξ ἐκείνων καθ' ὅς ἡ ἐξάλειψις πλάνης τινὸς συνεπιφέρει τὴν ἐξαφάνισιν πασῶν τῶν ἄλλων, καὶ τότε βλέπει τις μέχρι τοῦ βάθους τῆς ἀνθρωπίνης κακοδαιμονίας. Εὐρίσκομένη μεταξὺ τῆς μητρὸς σχεδὸν παράφρονος, τοῦ ἀπίστου συζύγου καὶ τοῦ λίαν ἀνηλίκου τέκνου τῆς, διὰ πρῶτην φοράν ἔσχε συνειδησιν τῆς μονώσεώς της· ἀλλὰ τοῦτο ἐνίσχυεν εἰ μὴ ἄλλον τὰς ἀποφάσεις της.

Ἐν τῇ ἡμᾶς πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχολήθησαν περὶ τὴν προετοιμασίαν τῆς τόσον ἐσπευμένης καὶ ἀπροόπτου ἀναχωρήσεως. Ἡ Κλαίρη ἐβίαζε τοὺς καταταραχθέντας ὑπηρέτας, ἐνέδυσεν τὴν μητέρα της καὶ τὸ κοράσιον, ὅπερ ἐφαίδρυνετο ἐξ ὀλῆς ἐκείνης τῆς ταραχῆς. Ἡ Θέλε ν' ἀναχωρήσῃ πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ Γεωργίου ὅπως αὐτὸς ἐλθὼν εὕρῃ τὸ λίκνον καὶ τὴν οἰκίαν κενήν.

Ποῦ ἐμελλεῖ νὰ ὑπάγῃ; Ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀποφασίσει. Ἰσως εἰς μίαν θείαν της ἐν Ὁρλεάνῃ, ἴσως ἐν Σαδινύ, ἀδιάφορον. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πρὸ πάντων ὤφειλε νὰ πράξῃ ἦτο νὰ φύγῃ, ν' ἀπέλθῃ ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς προδοσίας καὶ τοῦ ψεύδους.

Εὐρίσκειτο εἰς τὸν θάλαμον της πληροῦσα τὸν ὑδοιοπορικὸν της σάκκον, στιβαζούσα τὰ ἐνδύματα. Θλιβερά ἐπασχόλησις! Πᾶν ἀντικείμενον ὅπερ μετεκίνει ἐξήγειρεν ἐν τῇ ψυχῇ της κόσμον ἐλόκληρον ἰδεῶν καὶ ἀναμνήσεων. Ἐνυπάρχει μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μας εἰς πάντα ὃν ποιούμεθα χρῆσιν. Ἐνίοτε τὸ ἄρωμα σακκιδίου τινός, τὸ σχέδιον ἐνὸς τριγάρτου ἤρκει ὅπως προκαλέσῃ τὰ δάκρυά της. Αἰφνης βῆμα βαρὺ ἀντήχησεν εἰς τὴν αἴθουσαν οὐ ἡ θύρα ἦτο ἡμίλειστος· ἔπειτα ἠκούσθη βῆξ ἑλαφρά, ὡς νὰ ἤθελεν ὁ εἰσελθὼν νὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι κάποιος εὐρίσκειτο ἐκεῖ. Ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ὁ Ρισλέρ, διότι αὐτὸς μόνος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν της μετ' οἰκειότητος. Ἡ ἰδέα ὅτι ἐμελλε ν' ἀντικύρῃ πάλιν τὴν ὑποκριτικὴν ἐκείνην μορφήν καὶ τὸ ἀπατηλὸν της μειδίαμα τόσῃ ἐνέπνεεν εἰς αὐτὴν ἀηδίαν, ὥστε δραμοῦσα ἐκλείσει τὴν θύραν κρᾶζουσα:

— Δὲν δεῖχομαι κανένα.

Ἄλλ' ἡ θύρα ἀντίστη, ἡ δὲ χονδρά κεφαλὴ τοῦ Σιγισμύνδου ἐφάνη μεταξὺ τοῦ διανοίγματος.

— Ἐγὼ εἶμαι, κυρία, εἶπε λίαν ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Ἐρχομαι διὰ νὰ μοῦ δώσετε τὰ χρήματα.

— Τὰ χρήματα; εἶπεν ἡ Κλαίρη, ἥτις δὲν ἐνεθυμείτο πλέον διατὶ εἶχε μεταβῇ εἰς Σαδινύ.

— Σοῦτ'!.. Τὸ ποσὸν τὸ ὅποιον μοῦ χρειάζεται διὰ τὰς συναλλαγματούχας αἰτήσεις λήγουν αὔριον... Ὁ κ. Γεώργιος ἐξερχόμενος μοῦ εἶπεν ὅτι ἐπρόκειτο μετ' ὀλίγον νὰ μοῦ τὸ δώσετε.

— Ἀ, ναί!.. ἀλήθεια... Τὰς ἐκατὸν χιλιάδας φράγκων!.. Δὲν τὰς ἔχω, κύριε Πλανῆ· δὲν ἔχω τίποτε.

— Τότε, εἶπεν ὁ ταμίας μὲ ἤχον φωνῆς παρόδοξον, ὡς νὰ ἐλάλει καθ' ἑαυτόν, τότε εἶνε χρεωκοπία.

Καὶ ἐστράφη ἀπελθὼν βραδέως.

Ἡ χρεωκοπία!

Ἡ Κλαίρη ἐκάθησεν, ἐντρομος, ἐνεή.

Ἀπὸ τινῶν ὥρων ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τῆς εὐδαιμονίας της εἶχε λησμονήσει τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου· ἀλλὰ τώρα τὴν ἐνεθυμείτο.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΤΟ ΘΕΡΜΟΝ ὙΔΩΡ

Τί κάμνει αὐτὸς ὁ συρμός! Ἡ τελευταία αὐτοῦ καινότερος ἀπόφασις εἶνε νὰ μεταβαίνει τις περὶ τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, τὴν ὥραν δηλαδὴ τοῦ τεύου εἰς ζαχαροπλαστεῖον ἐκ τῶν παρημισμένων καὶ νὰ ροφᾷ κατὰ μικρὰς δόσεις ποτήριον πλήρες... θερμοῦ ὕδατος!

Τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐξασφαλίζει ὡς φαίνεται, καὶ τὴν παροῦσαν καὶ τὴν μέλλουσαν υγίαν. Ὁ συρμός τὴν φοράν ταύτην προέρχεται ἐξ Ἀμερικῆς ἀπὸ ἐξ μηνῶν ἡδὴ πάντες ἐν Νέῳ Ὑόρκῃ πίνουνσι θερμὸν ὕδωρ. Τὰ καπηλεῖα εἶνε πλήρη φιλοποτιῶν οἵτινες ἀρνοῦνται περιφρονητικῶς τὸ βράνδν καὶ ζητοῦσι ὕδωρ ἔχον θερμότητα 39 βαθμῶν τοῦ ἐκατονταβάθμου. Εἶνε τοῦτο ἐντονος ἀντίδρασις κατὰ τῶν παγωμένων ποτῶν, ἅτινα τόσον πολὺ ἐβλάψαν τοὺς Ἀμερικανούς.

Ὁ ἐφευρέτης τοῦ θερμοῦ ὕδατος εἶνε ὁ δόκτωρ Σώλσβαρν, λίαν γνωστὸς ἐν Εὐρώπῃ ἐκ τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ περὶ τοῦ ἐλώδους πυρετοῦ καὶ τῆς φθίσεως. Ὁ δόκτωρ Ἐφραὶμ Κῶττερ, ὁ ἰκανώτατος τῶν μικρογράφων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐγένετο ὁ μᾶλλον ἐνθερμος ἀπόστολος τῶν ἰδεῶν τοῦ συναδέλφου του καὶ ἐδημοσίευσεν ὑπόμνημα περὶ τῆς θεραπευτικῆς πύσεως τοῦ θερμοῦ ὕδατος, τῆς προσελύσεως καὶ χρήσεως αὐτῆς. Αἱ ἔριστα τῶν ἀγγλικῶν ἱατρικῶν ἐφημερίδων ὑπεστήριξαν τὴν γνώμην τοῦ δόκτωρος Σώλσβαρν καὶ θεωροῦσιν ὡς πολὺ σοφὰν τὴν δίκαιαν τοῦ θερμοῦ ὕδατος. Ἡ ἐφημερίς Lancet τοῦ Λονδίνου ἀποκαλεῖ τὴν μέθοδον ταύτην σπουδαίαν πρόοδον ἐν τῇ ἱατρικῇ τέχνῃ. Ὡ, τί κάμνει αὐτὸς ὁ συρμός!

Ὅπως δὴποτε ὁμῶς ἐνυπάρχει τι τὸ καλὸν ἐν τῷ συστήματι τοῦ Σώλσβαρν. Ἄλλως τε δὲ ἐν τῇ θεραπευτικῇ ὑπάρχει ἀξίωμα οὕτινος ἀδύνατον ν' ἀπομακρυνθῇ τις, τὸ ἐξῆς: «Συμφέρει πάντοτε τὸ πείραμα καὶ ἡ δοκιμή.» Παρέχον λοιπὸν διὰ βραχέων τὴν ἐξήγησιν τοῦ μίσου τοῦ πειράματος. Εἶνε τόσον εὐκόλος ἡ πόσις ἐνὸς ποτηρίου ὕδατος θερμοῦ!

Ἡ μέθοδος εἶνε ἀρχαιοτάτη· ἀλλ' ἔλαβεν ὑπόστασιν ἀληθοῦς συστήματος κατὰ τὸ 1858 ὑπὸ τοῦ Σώλσβαρν κατόπιν τῶν σπουδαίων αὐτοῦ ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς ζωικῆς τροφῆς καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς διὰ ταύτης ὁρέψεως καὶ τῶν νόσων. Ὁ Σώλσβαρν ἐγνωμάτευσε πρὸ εἰκοσιπενταετίας ὅτι ἡ ζύμωσις τῆς τροφῆς ἐν πλείστοις τῶν ἡμετέρων ὀργάνων καὶ τὰ προϊόντα τῆς τοιαύτης ζυμώσεως ἀπετέλουν τοὺς κυριωτέρους παράγοντας τῶν νόσων. Ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τοιαύτη· σήμερον φαίνεται ἥττον ἀμφισβητήσιμος· ἡ ἀνακάλυψις τῶν πτωμαίνων, τῶν διαφόρων ἀλκαλοειδῶν εἰς τὸν ὄργανισμόν, πρόσφατοι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι ἐπὶ τῶν φαινόμενων τῆς ζυμώσεως ἐν τῇ πέφει, ἀνάλογά τινε περιστατικὰ γνωστὰ ἡμῖν ἀλλὰ μὴπω δημοσιευθέντα τείνουσι πρᾶγματι ν' ἀποδώσῃ μεγάλῃ ἐπενέργειαν εἰς τὰ φαινόμενα τῆς ζυμώσεως καὶ τῆς μετασυσσεως τῶν τροφῶν ἐν πλείστοις ὅσας ἀσθενείαις. Ὁ κ. Σώλσβαρν προσεθάρθη τὴν ἀλήθειαν.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὀλεθρίου ἐπιδράσεως τῶν ζυμώσεων ὁ ἀμερικανὸς ἱατρός ἐπενόησε νὰ πλύνῃ τὸν στόμαχον, τὰ ἐντόσθια καὶ τοὺς ἀδένες δι' ἀρκετῆς ποσότητος ὕδατος καταπινομένου. Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ δὲν ἀπέφερεν ἀποτελέσματα σαφῆ. Ἀντικατέστησεν αὐτὸ δι' ὕδατος ἔχοντος τὴν θερμοκρασίαν τοῦ αἵματος. Τὸ θερμὸν τοῦτο πόμα παρήγαγεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἕτερα πειραματιζόμενα ζῷα αἰσθησὶν τινε εὐάρεστον ἀνέσεως καὶ ραστώνης. Κατὰ τὸν Σώλσβαρν, εἰς ὃν καταλείπομεν πᾶσαν τὴν εὐθύνην τῆς θεωρίας του, τὸ θερμὸν ὕδωρ διεγείρει τὰ κανονικὰ περιστατικὰ κινήματα τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, ἀποκαθαίρει τὰς γαστροεντερικὰς βλεννομεμβράνας ἀπὸ τῶν ἐπικαθημένων ἐπ' αὐτῶν ἀκαθαρσιῶν, διευκολύνει τὴν τακτικὴν ἐκκρίσιν τῆς χολῆς καὶ προκαλεῖ τὴν ἀπόκρυσιν αὐτῆς διὰ τῶν ἐντέρων, ἀποτρέπων τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τὸ αἷμα καὶ τὴν ἐκροὴν αὐτῆς διὰ τῶν νεφρῶν.

Μετὰ τὰς θεωρίας ταύτας συνοψίζομεν ὥδε τὰ κυριώτατα παραγγέλματα τοῦ συστήματος τοῦ Σώλσβαρν.

Τὸ ὕδωρ πρέπει νὰ εἶνε θερμὸν καὶ ὀλίγον χλιαρὸν ἢ ψυχρὸν:

Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ προξενεῖ κατὰπτώσιν καὶ ἐλάττωσιν τῶν νευρικῶν δυνάμεων. Τὸ χλιαρὸν ὕδωρ προκαλεῖ, ὡς καθεὶς γινώσκει, ἔμετους. Τὸ παγωμένον ὕδωρ ἀπολύτως ἀποκλείεται. Ἡ ἐν γένει παραδεκτὴ θερμοκρασία αὐτοῦ εἶνε ἡ τοῦ τεύου ἢ τοῦ καφέ, ἥτοι τοῦλάχιστον 39 μέχρι 42 βαθμῶν ἐκατονταβάθμου.

Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα:

Διαφέρει αὕτη ἀναλόγως τῶν ἀτόμων, τῶν

ὥρων τοῦ ἄτους κτλ. Δύναται ν' ἀνέλθῃ ἀπὸ ἐνὸς τετάρτου μέχρι τριῶν τετάρτων τοῦ γαλλικοῦ λίτρου.

Πότε πρέπει τις νὰ πίνῃ τὸ θερμὸν ὕδωρ:

Ἐν γένει λαμβάνεται μίαν ἢ δύο ὥρας πρὸ τοῦ γεύματος καὶ τοῦ δείπνου καὶ ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τοῦ ὕπνου. Ὁ δόκτωρ Σώλσβαρν δὲν συνιστᾷ τὴν πόσιν τοῦ θερμοῦ ὕδατος ἀμέσως πρὸ τοῦ γεύματος, διότι προκαλεῖ ἐνοχλήσεις. Τέσσαρες δόσεις καθ' ἑκάστην ἀρκοῦσιν ὅπως μεταβάλλωσι ριζηδὸν τὴν κατὰστασιν τῆς υγείας.

Πῶς πρέπει νὰ πίνῃται τὸ θερμὸν ὕδωρ:

Πρέπει νὰ μὴ τὸ πίνῃ τις διὰ μιᾶς διὰ νὰ μὴ κουράσῃ τὸν στόμαχον. Ἐκάστη δόσις θὰ πίνηται διὰ μικρῶν ροφήσεων ἐν διαστήματι δέκα καὶ πέντε ἕως εἰκοσι λεπτῶν.

Ἐπὶ πόσον καιρὸν δεῖν νὰ διαρκέσῃ ἡ χρῆσις τοῦ θερμοῦ ὕδατος:

Εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἐξήκοντον διάστημα ἀρκεῖ ὅπως καθαρῶς ἐντελῶς τὸ ζῆμα καὶ ὁ ἐντερικὸς σωλήν.

Τὴν δόξαται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ:

Ὅπως καταστήσωμεν αὐτὸ ἥττον ἄνεστον καὶ μᾶλλον εὐάρεστον εἰς τὴν γεύσιν δύναμεθα νὰ προσθέσωμεν σταγόνας τινε ἀρώματος. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν μεταχειρίζονται ἐκχύλισμα γγγιβέρας, ὁπὸν λεμονίου κτλ. Ὅσας διψῶμεν σφοδρῶς, δύναμεθα νὰ προσθέσωμεν δραχμίδα θεικῆς μαγνησίας, ἢ χλωριούχου ἀσβεστοῦ ἢ νιτρικοῦ καλίου. Ἐν περιπτώσει κακοπεψίας, προσθέτομεν εἰς τὸ ὕδωρ ἑλαφρὸν ἀφέψημα κινναμόμου, γιγγιβέρας καὶ πιπέρως· ἐν περιπτώσει δυσκοιλιότητος, ἐν κοιλιάριον τοῦ καφέ θεικῆς μαγνησίας ἢ ἡμῖς κοιλιάριον τοῦ καφέ taranacum.

Δόσις τοῦ ποτοῦ. Ληπτέα εἰς ἑκάστον γεῖμα:

Οὐδέποτε πρέπει νὰ εἶνε μείζων τῶν 300 γραμμαρίων, ἐν τρίτον τοῦ λίτρου περίπου, καθὼς ἄλλως ἀναλύεται πολὺ ὁ γαστρικὸς χυμὸς καὶ παράσσεται ἡ πέψις.

Τοιαύτη εἶνε ἡ δίκαια, τὰ δὲ ἀποτελέσματα λέγονται ἀξιοσημείωτα. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος οὐδεμίαν παρουσιάζει πλέον ξηρότητα, ἡ χροιά καθαρίζεται, ἡ πέψις ἐνεργεῖται μετὰ ὀσμαστῆς εὐκολίας, αἰσθάνεται τις ἑαυτὸν φαιδρότερον καὶ ζωηρότερον.

Ἰδοὺ αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ ὑπομνήματος τοῦ δόκτωρος Κῶττερ:

«Ἡ ἀτομικὴ πείρα τοῦ δόκτωρος Σώλσβαρν, ὅστις πρὸ εἰκοσιπενταετίας πίνει θερμὸν ὕδωρ ἐπικυροῦται ὑπὸ τῆς πείρας τοῦ ὑποφαινομένου, βεβαιωθέντος περὶ τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς ἀνυσιμότητος τῆς νέας θεραπευτικῆς μεθόδου.» Δόκτωρ Ἐφραὶμ Κῶττερ (ἐκ Νέας Ὑόρκης).

Ἀπόκειται νῦν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς νὰ εἰπῶσι τὸν τελευταῖον λόγον περὶ τῆς διὰ θερμοῦ ὕδατος δίκαιης:

(Henri de Parville)

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΜΙΔΟΣ

Ποθεῖς τίς εὐχάς μου τῇ ὄντι;
Σοῦ εὐχομαι, νέα φιλάτη,
Νά μή σοῖ δακρύσῃ τὸ ῥάτι
Νά μή σοῦ πονέσῃ τὸ ὄντι.

Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ.

Ἄλλ' ἂν δέν συμβοῦν καί τὰ δύο, φιλάτη,
— Καί εἶνε ἀδύνατον τοῦτο τῇ ὄντι—
Σοῦ εὐχομαι, ἂν σοῦ πονέσῃ τὸ ὄντι,
Νά μή σοῦ δακρύσῃ καθόλου τὸ ῥάτι.
Δ. ΒΕΡΝΑΔΑΚΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ

Μεταξὺ τῶν φιλομούσων Ἀμερικανίδων ἤρχισε νὰ ἐπικρατῇ νέος μουσικὸς συρμός. Ἐπειδὴ τὸ κλειδοκύμβαλον μόνον εἶνε κάπως ἀψυχὸν καὶ μονότονον, δὲν ἔχουν δὲ ὅλοι φωνὴν καλὴν ὥστε νὰ ᾄδωσι συγχρόνως, ἐφεύρουν καὶ τὸ ὅποιον δι' ἀσκήσεως θλα τὰ στόματα ἡμποροῦν νὰ κάμουν: μίμησιν τοῦ ἥχου τῆς σάλπιγγος. Ἡ δυσκολία εἶνε πῶς νὰ σαλπίζουν ἐλαφρῶς τὰ χεῖλη χωρὶς νὰ ἀσχημίζεσθαι ἢ μορφή ὑπὸ μαρμαριμοῦ. Ὅταν καὶ τοῦτο κατορθωθῇ ἡ τέχνη εἶνε ἐντελὴς πλέον. Βεβαιοῦσι δὲ οἱ ἀκούσαντες ὅτι εἶνε πολὺ εὐχάριστος ἡ ἀκρόασις μικρῶν συναυλιῶν ἀποτελουμένων ἐκ κλειδοκυμβάλου καὶ σαλπίσματος ὁραίου στόματος.

— ❖ —

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ

Φυσιολόγος τις ὑπελόγησεν ὅτι ἄνθρωπος φθάσας τὸ ἐβδομηκοστὸν ἔτος ἔχει φάγη ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του τέσσεας τροφάς, ὅσαι θὰ ἤρκοιεν ἵνα πληρώσουν πλέον τῶν εἰκοσι φορηγῶν ἀμαξῶν σιδηροδρόμου, ἤτοι ὀλόκληρον συρμόν. Ὑπολογιζομένου δὲ τοῦ βάρους εἰς 4 τόννους κατὰ ἀμαξάν, ἔχομεν ὀλικὸν βάρος τῶν τροφῶν 80 τόννους ἤτοι 60 χιλιάδας ὀκάδας περίπου. Ὡς μέτρον τῆς στατιστικῆς ταύτης ἐλήφθησαν οἱ μετρίαις ὀρέξεως ἄνθρωποι.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἐν ἐκ τῶν περικαλλεστέρων οἰκοδομημάτων τοῦ Πεκίνου ὁ ναὸς τοῦ Οὐρανοῦ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Τὸ πῦρ ἀνεφλέγη ἐκ κεραυνοῦ πεσόντος ἐπὶ τραπεζίης ξυλίνης, πᾶσα δὲ προσπάθεια πρὸς περιστολὴν αὐτοῦ ἀπέβη ματαία καὶ ὁ ἱερὸς οἶκος τῶν Κινέζων ἀπετεφρώθη ὀλοσχερῶς πλήν τινων κινητῶν ἀντικειμένων μόλις περισωθέντων.

— Νέα πάλιν ἐφεύρεσις μηχανικὴ ἀγγέλλεται ἐξ Ἀμερικῆς: ἐφευρέθη μηχανὴ φυτευτική. Διὰ ταύτης συρομένης ὑπὸ δύο ἰσπικῶν δύνανται νὰ φυτευθῶσι 15,000 φυτὰ εἰς μίαν ἡμέραν. Ἡ φυτευτικὴ μηχανή χρησιμοποιοῦται ἰδίως πρὸς δάσωσιν.

— Μελετᾶται ἐν Βερολίνῳ ἡ διαμετοχικὴ καταστάσις ἰδρυσις μεγάλου καταστήματος νεωτερισμῶν

κατὰ μίμησιν τοῦ Λουνγε καὶ τοῦ Bon Marché τῶν Παρισίων, ὅπως ἐπέλθῃ ἀντίδρασις τις εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ κλάδου τούτου τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορίου.

— Πρὸ τινος ἡ ἐνταῦθα ἐκδιδομένη συνάδελφος Ἔβδομάς εἶχε προκηρύξῃ ἀγῶνα μεταξὺ τῶν ἐχόντων πλείονα ἄρρενα τέκνα ἑλλήνων γενικώτερον ἀγῶνα προσκήρυξε καὶ ἀμερικανικὴ τις ἐφημερίς μεταξὺ τῶν πολυαρθμῶν οἰκογενειῶν, ἐπρώτευσεν δὲ σιδηροδρογὸς τις ἐξ Ἀρκανσᾶς πατὴρ 23 τέκνων, 20 ἄρρεα καὶ 3 θῆλυα.

— Κατὰ τὰ ἐπίσημα ἀποτελέσματα ἄτινα θὰ ὑποβληθῶσι καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν βουλὴν ἡ Παγκόσμιος ἔκθεσις τῶν Παρισίων κατέλιπε περίσσευμα ἐξ 8 ἐκατομμυρίων φράγκων περίπου, διότι τὰ μὲν ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς 49,500,000, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 41,500,000 φράγκων.

— Κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἐξήχθη ἐκ τῶν ἐγγράτων τῆς γῆς χρυσὸς ἀξίας 500 περίπου ἐκατομμυρίων δραχμῶν. Ἡ μεγαλύτερα ποσότης ἐξήχθη ἐκ τῶν χρυσουργείων τῆς Καλλιφορνίας, τῆς Κολομβίας, τῆς Βρασιλίας, τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Βενεζουέλας καὶ τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας. Κατόπιν ἔρχονται τὰ μεταλλεῖα τοῦ Καναδά, τῆς Αὐστραλίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν παραγαγόντα χρυσὸν ἀξίας 3—3½ ἐκατομμυρίων δραχμῶν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

— ❖ —

Μεταξὺ φίλων.

- Δὸς μου καὶ μὲνε, πέντε φράγκα.
- Τί τὰ θέλεις;
- Τὰ θέλω γιὰ νὰ βάλω ἐνέχυρον τὸ ρολόγι μου.
- Καὶ τί σοῦ χρειάζονται τότε τὰ χρήματα;
- Γιὰ νὰ πάρω τὸ ρολόγι ἀπὸ τὸν ρολογά.

— ❖ —

Ἀριθμητικὴ τῶν παιδιῶν.

- Ὁ πατὴρ πρὸς τὸν ἐξαετὴ υἱόν:
- Τί μάθημα εἶχατε ἔς τὸ σχολεῖον τῶρα;
- Ἀριθμητικὴ.
- Καὶ ποῦ εἰσθε;
- Στὴν πρόσθεσιν.
- Γιὰ νὰ ἰδοῦμε λοιπὸν ξεύρεις πρόσθεσιν: Ἄν σοῦ δίνω μίαν δεκάρα καθε μέρα ἀπὸ σήμερον ὡς τὸ σάββατον, πόσας δεκάρας θὰ ἔχῃς τὴν κυριακὴν;
- Καμμία.
- Γιατί καμμία;
- Γιατί καθε μέρα θὰ παίρνω μὲ τὴν δεκάρα καραμέλαις.

— ❖ —

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

— ❖ —

Τὸ κριθαράκι.

Τὸ μικρὸν εἰς τὰ βλάφαρα ἀπόστημα, τὸ κοινῶς καλούμενον κριθαράκι, οὐδέποτε βεβαίως εἶναι ἐπικίνδυνον, ἀλλ' αὐτὸν ἔτιον εἶναι πάντοτε ἐνοχλητικόν. Πότυχός ἡ θεραπεία του εἶναι εὐκολωτάτη, ἂν ἔχετε πρόχειρον ἄδολον γλυκερίνην, διότι δι' ὀλίγων ἀποπλύσεων δι' αὐτῆς τὸ κριθαράκι εξαλείφεται. Ἄλλως πολεμεῖται διὰ μαλακτικῶν καὶ ἰδίως δι' ἐπιθέσεως ζεστοῦ καταπλῶσματος κόνεως ὀρύζης ἐν λεπτοτάτῳ καὶ ἀγανθῷ ὑφάσματι.